

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sedef AKINCI

**MERSİN İLİNDE DAĞLIK ALANLARDA YAŞAYAN
BİREYLERİN ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIMI**

TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

ADANA-2019

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**MERSİN İLİNDE DAĞLIK ALANLARDA YAŞAYAN BİREYLERİN
ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIMI**

Sedef AKINCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

Bu Tez / /2019 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oybirliği/
Oyçokluğu ile Kabul Edilmiştir.

Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK
DANIŞMAN

Dr.Öğr.Üyesi Ufuk GÜLTEKİN
ÜYE

Dr.Öğr.Üyesi Merve AYYILDIZ
ÜYE

Bu Tez Enstitümüz Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Tarafından Hazırlanmıştır.
Kod No:

Prof. Dr. Mustafa GÖK
Enstitü Müdürü

Not:Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN İLİNDE DAĞLIK ALANLARDA YAŞAYAN BİREYLERİN ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIMI

Sedef AKINCI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

Danışman : Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK
Yıl: 2019, Sayfa: 70
Jüri : Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK
: Dr.Öğr.Üyesi Ufuk GÜLTEKİN
: Dr.Öğr.Üyesi Merve AYYILDIZ

Mersin ilinde dağ köylerinde yapılan çalışmada basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 99 kişi ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Bireylerin %64,6'sını erkekler oluşturmakta ve %35,4'ü ilkokul mezunudur. Ortalama hane halkı genişliği 2,38 ve ortalama yaş 50,32'dir. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık faaliyetleri dağ köylerinde yaşayan bireylerin temel geçim kaynağı iken aynı zamanda orman ürünlerinden faydalandıkları da tespit edilmiştir. Orman ürünleri daha çok kantaron, kekik, kuşburnu, mantar, böğürtlen, keçi boynuzu, andız gibi tıbbi aromatik bitki grubundan oluşmaktadır. Ağır işgücü gerektiren odun, kereste ve reçine gibi işlerde erkekler daha yoğun çalışırken kantaron, böğürtlen, kuşburnu gibi ürünler daha çok kadın nüfus tarafından toplanmaktadır. Bireylerin, orman ve orman ürünlerine bakış açıları cinsiyete, yaşa ve eğitim düzeyine göre değişmemektedir. Bunun nedeni yaşamlarını idame ettirebilmek için ormana ve ürünlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Genel olarak değerlendirildiğinde, dağ köylerinde yaşayan nüfusun orman ve orman ürünlerine dayalı bir yaşam sürdürmekte oldukları belirlenmiştir. Bu bağlamda bölgede orman alanların korunması hem bölge halkı hem de çevresel tahribat açısından oldukça önemlidir. Bireysel bilinçlendirmenin yanı sıra orman ve ürünlerinin kullanılması ve korunması konusunda ilgili bakanlıklar tarafından destek sağlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Orman, dağ köyü, tıbbi ve aromatik bitkiler, cinsiyet

ABSTRACT

MSc THESIS

MERSİN İLİNDE DAĞLIK ALANLARDA YAŞAYAN BİREYLERİN ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIMI

Sedef AKINCI

ÇUKUROVA UNIVERSITY
INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF AGRICULTURAL ECONOMICS

Supervisor : Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK
Year: 2019, Pages: 70
Jury : Prof. Dilek BOSTAN BUDAK
: Dr.Öğr.Üyesi Ufuk GÜLTEKİN
: Dr.Öğr.Üyesi Merve AYYILDIZ

In the study, which is conducted in mountain villages of Mersin province, 99 people selected by simple random sampling method. The data were collected by face to face interviewed. 64,6% of the individuals are male and 35,4% are primary school graduates. The average household width is 2,38 and the average age is 50,32. Ovine breeding and beekeeping activities are the main source of livelihood for individuals living in mountain villages, but also they are benefiting from forest products. As forest products, medicinal aromatic plants such as centaury, thyme, rosehip, mushrooms, blackberries, carob, and straw are used. Men work more intensively in jobs such as wood, timber and resin, which require heavy labor, while products such as centaurs, blackberries and rosehips are collected by women. Individuals' perceptions of forest and forest products do not change according to gender, age and education level. This is because they need the forest and its products to maintain their lives. In general, it is determined that the population living in the mountain villages live a life based on forest and forest products. In this context, protection of forest areas in the region is very important both for the prevention of environmental damage and for the people of the region. In addition to individual awareness, support should be provided by the relevant ministries on the use and protection of forests and products.

Key Words:Forest, mountain village, medicinal and aromatic plants, gender

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

İnsanoğlu için orman birçok ihtiyacı karşılamada bir kaynak olarak görülmektedir. Gerek ağaçları kullanarak çeşitli ürünler elde etmeleri gerekse ormanda yetişen bitkilerden faydalanmaları insanların ormana olan bağlılığını arttırmaktadır. Dolayısıyla bir geçim kaynağı olarak görülen ormanların sürdürülebilir yapıda olması önemlidir.

Ormanların ihtiyaçlara cevap verebilmesi ile insanların ormana yönelik tutumları arasında doğrudan bir ilişki vardır. Nitekim ormanların korunması ve bilinçli kullanımı neticesinde ormanlar var olmaya devam edecektir. Bireylerin bu anlamda tutum ve davranışlarını bilmek oldukça önemlidir. Bu çalışmada Mersin ilindeki dağ köylerinde yaşayan bireylerin ormana bakış açıları ve ormanı kullanım durumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin %64,6'sını erkekler oluşturmaktadır. Bunun nedeni bazı kadınların anket zamanı toplama ve kurutma işleri olduğu için çalışmaya katılmak istememesidir. Bireylerin ortalama yaşı %50,32'dir. Orman bitkileri daha çok tıbbi aromatik bitkilerden oluşmakta ve ağırlıklı olarak bireyler kendi ihtiyaçlarını karşılamakta kullanılmaktadırlar. Yaygın olarak kantaron ile kekik tüketilmekte, sıra ve defne daha az kullanılmaktadır. Yaş meyve ve sebze olarak kuşburnu, mantar ve böğürtlen sıklıkla kullanılırken, hardal, yabani elma ve erik mevsime bağlı olarak tüketildiği belirlenmiştir. Bölgede odun, kereste ve reçine kullanımına az rastlanılmıştır.

Erkekler işgücü ağır olan işlerde çalışırken, kadınlar hassasiyet gerektiren ve toplama işleminin zor olduğu işlerde işgücüne katkı sağlamaktadır. Genellikle diğer ürünlerde erkek ve kadın birlikte çalışmaktadır. Bireylerin orman ve orman ürünlerine bakış açıları genel olarak incelendiğinde cinsiyete, yaşa ve eğitim düzeyine göre değişmediği tespit edilmiştir. Bunun nedeni hepsinin yaşamlarını idame ettirebilmek için ormana ve ürünlerine ihtiyaç duymalarıdır.

Orman köylerinde yaşayan bireylerin orman ve orman ürünlerini kullanımı ile ilgili bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Çünkü ormanların devamlılığının sağlanması o bölgedeki nüfusun devamlılığı anlamına gelmektedir. Bu amaçla bireylere ormanların nasıl kullanılması gerektiğine ve ormanda yetişen bitkilerin önemine yönelik eğitim programları düzenlenmelidir. Ayrıca orman ürünlerinin toplanması, kurutulması, saklanması ve kullanılması konusunda bilgilendirme sağlanmalıdır. Özellikle ormanda yetişen bitkilerin kullanımı hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir. Çünkü orman ürünlerinin bilinçsiz kullanımı insan sağlığına ciddi zararlar verebilmektedir. Diğer dikkat çekici husus, orman ve meralarda, tıbbi ve aromatik bitkilerin varlığının korunmasıdır. Bu bakımından ormancılık ve/veya hayvancılık faaliyetiyle uğraşanların bu alanları kullanmamasına yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir. Az bulunan, ekonomik değeri yüksek olan, endemik bitki türü olan veya nesli tehlike altında olup koruma statüsünde yer almakta olan, tıbbi ve aromatik bitkilerin devamlılığını sağlamak amacıyla ilgili kurumlarda kontrol merkezlerinin kurulmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bireysel ihtiyaçları karşılaması yanında orman ürünleri yaygın olarak ticari amaçla kullanılmaktadır. Bu anlamda pazarın yaygınlaşması ve gereken önemi kazanması için çeşitli politikalar yürütülmesi gerekmektedir.

Öncelikli olarak ülke politikaları doğrultusunda bölgeler itibariyle öncelik kazanan orman ürünlerinin belirlenmesine, bu ürünlerden hangilerinin kültüre alınması gerektiğine, dünya pazarındaki arz-talep durumu ve fiyatlara ilişkin bilgilerin sağlanmasına yönelik disiplinler arası bir komitenin kurulmasının sektöre büyük ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öte yandan tıbbi ve aromatik bitki tarımı yapan ve yapmak isteyenlere gerekli girdi desteği sağlanarak teşvik sağlanabilir. Ayrıca ticarete konu olan tıbbi ve aromatik bitkilere ilişkin kaçakçılığa rastlanması sektörü olumsuz etkilemektedir. Buna yönelik denetimlerin ilgili kurumlarca arttırılmasının sektörün gelişime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez konusunun belirlenmesinde, araştırılması ve yazımı sırasında sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübesi ile çalışmayı yönlendiren ve hiçbir zaman yardımı esirgemeyen, her daim desteğini arkamda hissettiğim saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK'a sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam sırasında bana desteklerini esirgemeyen Ar. Gör. Tuğçe KAYA'ya, Ar. Gör. Seyit Kiriş ve Ar. Gör. Kasım Eren TUNA'ya sonsuz teşekkür ederim.

Akademik anlamda çalışmalarımı yapabilmeme vesile olan ve bu süreçte her türlü zor günümde maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen hayat arkadaşım kıymetli eşim Cüneyt AKINCI'ya, canım oğullarım Atahan AKINCI ve Çağan AKINCI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖZ	I
ABSTRACT.....	II
GENİŞLETİLMİŞ ÖZET	III
TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
ÇİZELGELER DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XIV
1. GİRİŞ	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	7
3. MATERYAL VE METOD	11
3.1. Materyal	11
3.2. Metod	11
3.2.1. Örnek hacminin belirlenmesine ilişkin yöntem	11
3.2.2. Veri toplanmasına ilişkin yöntem	13
3.2.3. Cronbach Alpha Güvenirlilik Analiz Modeli.....	13
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	15
4.1.Ormanın Yararları ve Orman Ürünleri.....	15
4.1.1.Ormanın Yararları	15
4.1.2. Çalışmaya Konu Olan Orman Ürünleri.....	19
4.1.2.1. Kantaron (<i>Hypericum spp.</i>).....	20
4.1.2.2. Keçiboynuzu (<i>Ceratonia siliqua</i>).....	20
4.1.2.3. Kekik.....	21
4.1.2.4. Andız (<i>Juniperus drupacea</i>).....	22
4.1.2.5. Defne (<i>Laurus nobilis</i>)	23
4.1.2.6. Böğürtlen (<i>Rubus spp.</i>)	24
4.1.2.7. Kuşburnu (<i>Rosa canina</i>)	25

4.1.2.8. Alıç (<i>Crataegus spp.</i>).....	26
4.1.2.9. Sumak (<i>Cotinus spp.</i>).....	27
4.1.2.10. Yabani Elma (<i>Malus sylvestris</i>)	28
4.1.2.11. Yabani Erik (<i>Prunus spinosa</i>).....	29
4.2. Araştırma Bulguları	30
4.2.1.Cinsiyete Göre Dağılım	30
4.2.2.Yaş Gruplarına Göre Dağılım	31
4.2.3. Eğitim Durumuna Göre Dağılım.....	31
4.2.4. Ailedeki Birey Sayısına Göre Dağılım	32
4.2.5. Gelire Göre Dağılım.....	33
4.2.6. Bireylerin Hayvan Varlığı.....	33
4.3. Tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanım durumu.....	35
4.4. Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin kullanımı	37
4.5. Odun, kereste ve diğer ürünler	40
4.6. Orman ve Ürünleri Hakkındaki Düşünceler	42
4.6.1. Orman ve Orman Ürünleri ile İlgili İfadeler Katılım Düzeyleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişki	42
4.6.2. Orman ve Orman Ürünleri ile İlgili İfadeler Katılım Düzeyleri ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki.....	44
4.6.3. Orman ve orman ürünleri ile ilgili İfadeler Katılım Düzeyleri ile Eğitim Grupları Arasındaki İlişki	47
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	53
KAYNAKLAR	57
ÖZGEÇMİŞ	63
EKLER.....	64

ÇİZELGELER DİZİNİ

SAYFA

Çizelge 1.1.	1970-2016 Yılları Arası Orman Köyü Sayısı ve Nüfusu.....	5
Çizelge 3.1.	Mersin Büyükşehir Kapsamındaki Orman Alanları.....	11
Çizelge 3.2.	Araştırma Alanı Hakkında Genel Bilgiler	12
Çizelge 4.1.	Cinsiyete Göre Dağılım	30
Çizelge 4.2.	Yaş Gruplarına Göre Dağılım	31
Çizelge 4.3.	Eğitim Durumlarına Göre Dağılım	32
Çizelge 4.4.	Ailedeki Birey Sayısına Göre Dağılım	32
Çizelge 4.5.	Gelir Gruplarına Göre Dağılım	33
Çizelge 4.6.	Bireylerin hayvan varlığı	34
Çizelge 4.7.	Hayvancılık faaliyetleri yapma sıklıkları.....	34
Çizelge 4.8.	Tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanım sıklıkları.....	35
Çizelge 4.9.	Tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanma amaçları.....	36
Çizelge 4.10.	Cinsiyete göre tıbbi ve aromatik bitkileri toplanması.....	37
Çizelge 4.11.	Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin kullanım sıklığı	38
Çizelge 4.12.	Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin toplanma amacı.....	38
Çizelge 4.13.	Cinsiyete göre yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin toplanması.....	39
Çizelge 4.14.	Odun, kereste ve diğer ürünlerin kullanım sıklıkları	40
Çizelge 4.15.	Odun, kereste ve diğer ürünlerin kullanım amaçları.....	41
Çizelge 4.16.	Cinsiyete göre odun, kereste ve diğer ürünlerin toplanması.....	42
Çizelge 4.17.	Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve cinsiyet arasındaki ilişki.....	43
Çizelge 4.18.	Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve yaş grupları arasındaki ilişki	45

Çizelge 4.19. Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve eğitim düzeyleri arasındaki ilişki	48
--	----

ŞEKİLLER DİZİNİ

SAYFA

Şekil 1.1. Türkiye orman varlığı haritası (URL-2, 2017).....	2
Şekil 4.1. Geçmişten Bugüne Ulusal Orman Alanımızın Durumu (Kaynak: T.C. Orman Genel Müdürlüğü).....	17

RESİMLER DİZİNİ

SAYFA

Resim 4.1. Kantaron (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veritabanı).....	20
Resim 4.2. Keçiboynuzu (Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	21
Resim 4.3. Kekik (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri tabanı)	22
Resim 4.4. Andız (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı).....	23
Resim 4.5. Defne (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı).....	24
Resim 4.6. Böğürtlen (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	25
Resim 4.7. Kuşburnu (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	26
Resim 4.8. Alıç (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı).....	27
Resim 4.9. Sumak (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	28
Resim 4.10. Yabani Elma (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	29
Resim 4.11. Yabani Erik (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)	30

SİMGELER VE KISALTMALAR

FAO	: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
FRA	: Küresel Orman Kaynakları Değerlendirme Grubu
ODOÜ	: Odun Dışı Orman Ürünleri
ANOVA	: Tek Yönlü Varyans Analizi
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
Ca	: Kalsiyum
Na	: Sodyum
K	: Potasyum
Mg	: Magnezyum
Mn	: Mangan
Fe	: Demir

1. GİRİŞ

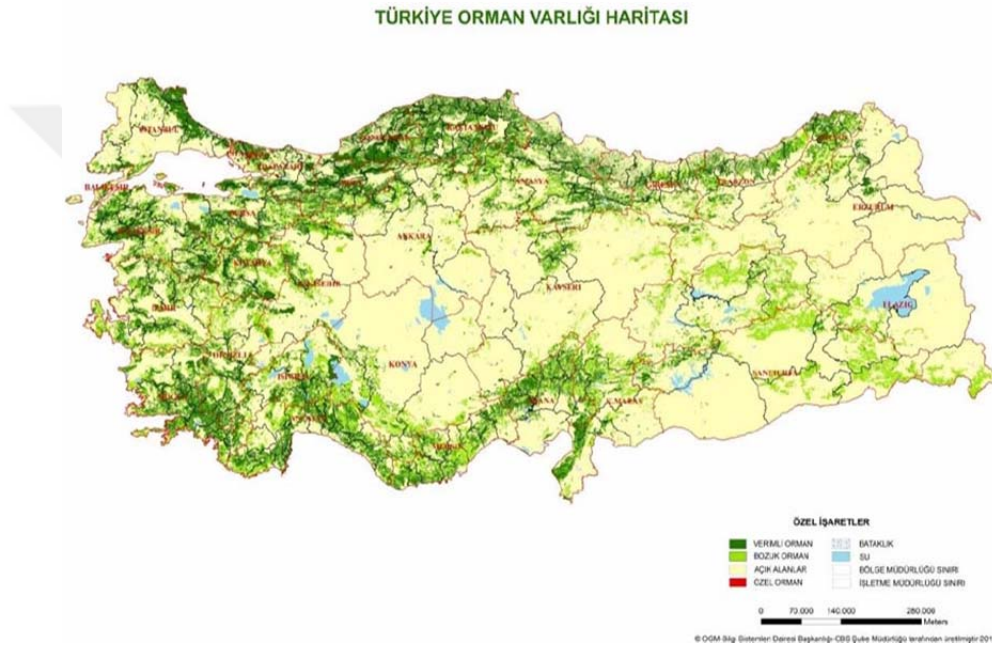
Orman, oldukça geniş bir alanda kendine özgü bir iklim oluşturabilen, belirli yükseklik, yapı ve sıklıktaki ağaçlar, ağaççık, çalı ve otsu bitkiler, yosun, eğrelti ve mantarlar, toprağın altında ve üstünde yaşayan mikroorganizmalar ve çeşitli böcek ve hayvanlarla orman toprağının birlikte oluşturduğu hayat birliğidir (Aytuğ, 1976).

Dünya Bankası verilerine göre dünya genelinde 1990 yılında 4,13 milyar hektar olan ormanlık alan 2015 yılında 3,9 milyar hektara gerilemiştir. Gerileme hızı 2000 yılı itibariyle azalış trendi göstermesine rağmen ormansızlaşma önemli bir sorun olarak görülmektedir (World Bank, 2017). Son 25 yılda net küresel ormansızlaşma oranı ise %50'den fazla yavaşlamıştır (URL-1, 2017). Ormanlar ılıman ve kuzey bölgelerde günden güne artmakta iken tropik bölgelerde ormanlık alanlar azalmaya devam etmektedir (Keenan ve ark., 2015; Sloan ve Sayer, 2015). FAO'nun günümüze kadar olan kapsamlı bir ormanlık alan incelemesine göre yaklaşık 129 milyon hektar orman 1990 yılından bugüne kaybolmuştur (URL-1, 2017). 1948 yılından bu yana Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nun Küresel Orman Kaynakları Değerlendirme Grubu (FRA), orman alanlarının, özelliklerinin ve üretiminin küresel değerlendirmesini üstlenmektedir. Şüphesiz bu tür bir örgütlenme ormansızlaşma oranının azalmasında etkin rol oynamaktadır (Mac Dicken, 2015; Sloan ve Sayer, 2015). Ancak uzun vadeli politikalar geliştirilmedikçe, nüfus artışı ile birlikte ormanlık alanlar tarım ya da diğer amaçla kullanıma açılarak ormansızlaşma artmaya devam edecektir.

Türkiye'de 6831 sayılı Orman Kanun'un 1. maddesinde ormanın tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre; tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılmaktadır. Bu tanım oldukça geniş olduğundan aynı maddenin istisna bentlerinde orman sayılmayan alanlar açıklanmıştır (Elvan, O).

Türkiye'nin ormanlık alanları ile ilgili veriler incelendiğinde; 1973 yılında 20 199 296 hektar, 1999 yılında 20 763 248 hektar, 2004 yılında 21 188 747

hektar, 2012 yılında 21 678 134 hektar, 2015 yılında 22 342 935 hektar ve 2018 yılında 22 621 935 orman alanı bulunduğu belirlenmiştir. Türkiye'nin yüz ölçümü ile ormanlık alan oranlanarak mukayese edildiğinde ise; 1973 yılında, Türkiye'nin %26,1'sı ormanlık alan iken 2015 yılı verilerine bakıldığında bu oran %28,6'ya ulaşmıştır (URL-2, 2017). Şekil 1.1'te Türkiye orman varlığı haritası verilmiştir.

Şekil 1.1. Türkiye orman varlığı haritası (URL-2, 2017)

Türkiye’de, ormanlık alanların %33’ü yapraklı ormanlar (meşe, kayın, kızılçam, kestane, gürgen gibi ağaç türleri) ile kaplıyken %48’i ise ibreli ormanlar (kızılçam, karaçam, sarıçam, göknar, ladin, sedir gibi ağaç türleri) ile kaplıdır. Geri kalan %19’luk kısım ise; hem ibreli hem yapraklı karışık şekilde bulunan ormanlarla örtülüdür. Türkiye ormanlık alanlarının 13,9 milyon hektarı, karışıma katılma oranı %10’dan daha az olan saf ormanlardır. Karışık ormanların toplam alanı ise; yaklaşık olarak 8,4 milyon hektardır. Türkiye’de karışık ormanların oranı %38 iken saf orman alanlarının oranı ise %62’dir (TOD,2019).

2000’li yılların başlarında gelişen ekosistem yaklaşımını, katılımcılığı ve fonksiyonel planlamayı esas alan “Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Orman Amenajman Yönetmeliği” 2008 yılında Resmi gazetede yayımlanmıştır. İlgili yönetmelikte, ulusal ormancılık programı çerçevesinde devlet ormanlarının işletilmesindeki amaçların ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyo-kültürel fonksiyonları göz önünde bulundurularak belirlenmesi ve işletmelerin belirlenen bu amaçlar çerçevesinde yönetilmesi hususundan bahsedilmektedir. Buna göre; Türkiye’deki ormanların %50’si ekonomik fonksiyon, %42’si ekolojik fonksiyon, %8’i ise sosyokültürel fonksiyon ile yönetilmektedir (URL-3, 2017).

İnsanlar çok eski zamanlardan beri ormanları doğal yaşam alanları olarak görüp ormanlardan faydalanmış ve ormanlar ile iç içe olup etkileşim göstermişlerdir.

İlkel malzemelerin ana maddesinin ağaç olduğu ve hayatın, yaşam alanlarımızın birçok alanında ağaç malzemelerle etkileşim içerisinde bulunulduğu gözlemlenir. Bu etkileşimden doğan bir sonuç olarak insanlar yaşam alanlarını orman kaynakları yakınlarında kurmaya başlamışlardır. Bu ihtiyaç da ormanlara olan talebin artmasına neden olmuştur. Ancak zamanla sağlık eğitim ve sosyal ihtiyaçların artması bunun yanında teknolojinin gelişmesi insanlara farklı ihtiyaçlar doğurmuş ve bu ihtiyaçları karşılamak üzere kırsal alanlardan kentlere göçler başlamıştır.

Göç ilk bakışta her ne kadar basit bir yer değiştirme hareketi olarak görünse de nedenleri ve sonuçları ile birlikte bireylerin ve toplulukların üzerinde büyük etkiler ve değişiklikler yaratmaktadır (Göktürk, 1999; Özdemir, 2008). Göç süreci Türkiye’de 1980 yılı sonrasında daha da hızlanarak göç alan ve göç veren illerde sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal değişimlere neden olmuş ve bu değişimden dolayı kırsal alanda yaşayanlar kentsel alanlara doğru hareket etmişlerdir (İçduygu ve Ünalın, 1997; Bülbül ve Köse, 2010; Yıldırım, 2014). Göç veren kırsal alanlar ülkemiz yüzölçümünün büyük bir kısmını kaplamaktadır. Bu sebeple göçün azaltılması ve kırsal ekonominin desteklenmesi tarım, orman ve hayvancılık

faaliyetlerine bağılı olmaktadır. Bu noktada, kırsal alanlarda yer alan orman köylerinin yapısı ve bu köylerde yaşayanların sosyoekonomik durumları önem arz etmektedir.

Türkiye’de orman köyleri, sosyoekonomik bakımdan toplumun en geri kalmış kesimini oluşturmaktadır. Orman köyleri, devlet ve özel sektör yatırımlarından en az payı alan, bu köylerde yaşayanların yaşam koşulları ülke koşullarının altında olan yerler olarak sınıflandırılabilir. Aynı zamanda, orman köyleri, aile başına düşen tarım arazisi miktarının oldukça düşük olduğu, kamu hizmetlerinden yararlanma düzeyinin diğer kırsal bölgelerden daha düşük olduğu ve göç oranının daha yüksek olduğu bölgelerdir. Türkiye’deki orman köylerinde genel itibariyle sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğu, okullaşma oranının düşük olması ile birlikte eğitim kalitesi ve okullarının niteliklerinin geri kalmış düzeyde olduğu bilinmektedir.

Orman köylerindeki işsizlik oranı yaklaşık olarak %60’dır. Ormanlardan elde edilen gelirler köylülerin geçimlerini sağlamasında yetersiz kalmaktadır. Bu durum ise orman köylülerinin orman kaynaklarına olan ilgilerinin ve beklentilerinin azalmasına ve dolayısıyla orman köylerinden göçün artmasına neden olmaktadır (Anonim, 2004). Türkiye’de 1970 yılından günümüze kadar orman köylerinin sayısı ve nüfusundaki değişim Çizelge 1.1’de verilmiştir.

Çizelge 1.1. 1970-2016 Yılları Arası Orman Köyü Sayısı ve Nüfusu

Yıllar	Orman Köylüsü Nüfusu (milyon)	Orman Köyü
1970	7,9	16 003
1975	9,3	17 026
1980	10,1	17 568
1985	10,1	17 564
1990	8,9	19 062
2000	7,4	19 577
2011	7,1	21 357
2016	7,1	22 661
2017		22 712
2018		22 847

Kaynak: Orman Bakanlığı, 2019

Çizelge 1.1'e göre Türkiye'de orman köyü sayısının 1970 yılından günümüze kadar arttığı, fakat orman köylüsü nüfusunun özellikle 1985 yılından sonra azaldığı görülmektedir. 1970 yılında yaklaşık 7,9 milyon orman köylüsü mevcutken, 1985 yılında 10,1 milyona yükselmiştir. 2016 yılında ise orman köylüsü nüfusu 7,1 milyona gerilemiştir. 2016 yılında orman köylerinde yaşayan orman köylüsü nüfusu, ülke nüfusunun yaklaşık olarak %9'una karşılık gelmektedir (URL-4, 2017). Aynı dönemler için orman köyü sayısı incelendiğinde ise 1970 yılında 16 003 adet orman köyü mevcutken, orman köyü sayısı 1985 yılında 17 564 ve 2016 yılında ise 22 661 olmuştur.

Türkiye'de orman köyünde yaşayan bu insanların geçim kaynağı olarak ormanlardan yapılan üretim ve silvikültür¹ faaliyetleri ile birlikte odun dışı orman

Silvikültür; yeni ormanların planlı olarak kurulması ve bunların doğal olarak kurulmuş ve varlığını sürdüren ormanlarla birlikte yetiştirilmesi (bakımı), gençleştirilmesi ve varlıklarının en iyi şekilde devam ettirilmesi ile uğraşan bir bilim dalıdır. Silvikültürün esas

ürünlerinden elde edilen gelirler de oldukça önemli bir yer tutmaktadır (Belen, 2001).

Dağlık alanda yaşayan bireylerin geçim kaynakları arasında hayvancılığın yanı sıra orman ürünleri de bulunmaktadır. Halk ormandan yakacak almak, ormanın eğlence, dinlenme, toplum sağlığı ve estetik güzelliklerinden yararlanmak, ormancılık faaliyetlerinde işçi olarak çalışmak sureti ile faydalanmaktadır. Piyasanın talebine bağlı olarak da bazı ürünleri toplayarak satmaktadırlar.

Bu çalışmada Mersin ilindeki dağ köylerinde doğa ile iç içe yaşayan bireylerin ormana bakış açıları ve ormanı kullanım durumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

amacı, Ormandan en az masrafla en yüksek kalite ve kantitede çok yönlü ürün elde etmek, ülkemiz ekonomisinin orman ürünleri ihtiyacını sürekli karşılayacak nitelikte, dış etkilere dayanıklı verimli ormanlar meydana getirmektir (Anonim, 2015d).

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Altunel (2011), ormanlardan odun dışı faydalanma konusunda etkin şekilde verim alınabilmesi ve ilgili bir çalışmanın amacına tam manasıyla ulaşabilmesi için o bölgede yaşayan kırsal nüfusun ormanlara bakış açılarının, ormanlardan faydalanma biçimlerinin ve bu faydalanmanın ekonomik şemasının bilinmesinin yüksek bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir.

Boydak ve Doğru (1997), “Ekolojik Bölge İtibariyle Sürdürülebilir Orman Yönetiminin Mevcut Durum ve Deneyim Değişimi” isimli yayınlarında; tüm dünyada odun dışı orman ürünlerine giderek artan yoğun ilgiye ve ilgili alanda yapılan ekonomik, ekolojik ve sosyolojik çalışmalara karşın Türkiye’de yeterli farkındalığın henüz oluşmamasına dikkat çekmişlerdir. Kimi ülkelerde, ormanlardan elde edilen odun dışı ürünlerin ekonomik hacminin, kereste kalemını geçtiğini ve dış ticaret alanındaki katkısını vurgulamışlardır.

Buz (2009) “Göç ve Kentleşme Sürecinde Kadınların "Görünürlüğü" adlı çalışmasında göç kararının verilmesi ve sürecinin planlanmasını kadınların etkileyemediğini belirtmiştir. Öte yandan kadınlar, göç deneyiminde yeni “kentsel yaşamı” düzenlemekle ilgili pek çok sorumluluğu almış bulunmaktadır. İçgöç ve kentleşme ile birlikte kadınlar çoğu zaman işgücüne katılamamakta ve ev içindeki emekleri görünmez olmaktadır. Kentleşme ve iç göçle ilgili çalışmalar kadınların göçle daha dezavantajlı hale geldiklerini, toplumsal cinsiyet rollerinin arttığını, ancak gittikleri kentte bütünleşmeye büyük katkıları olduğunu göstermektedir. Dünyada ve Türkiye’de kentlere göç artmaktadır ve kadınların rolleri fazlalaşmaktadır. Kadınları göç sürecinde görünür kılmak için toplumsal cinsiyet odaklı bir kentleşme politikası ve stratejisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Jones, ve ark. (2005), ODOÜ’nün yıllar içerisinde, sosyolojik ve bilimsel gelişmelere paralel olarak değişme uğradığını; bitkisel ürünlerin hem endüstride hem tıp sektöründe kendine ayrı bir yer bulduğuna dikkat çekmiştir. Bu süreçte, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik hassasiyetle beraber gıda

güvenliğine verilen ciddiyetin de arttığına vurgu yaparken; Bayramoğlu da aynı şekilde bu ürünlerin gıda, endüstri, tıp, kozmetik, ilaç ve dericilik sektöründe oluşturdıkları talebe ve yarattıkları yeni piyasalara işaret etmişlerdir.

Kalıpsız (1998), “Orman Hasılat Bilgisi” adlı çalışmada; dışarıdan gelen insan kaynaklı etkilerin bilinçli, uygun ve kontrollü olması durumunda, ormanların kendilerini yenilebilen bir varlık olması özelliğinin korunabildiğinden bahsetmiş ve yapılan müdahalelerin dozajının önemine dikkat çekmiştir. Bu dozajın dikkatli ayarlanabilmesi için de; ormanların, içlerindeki çeşitliliğe ve birçok ilgili değişkene göre potansiyelinin belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu şekilde, bu canlı ve kendi kendini yenileyen varlık hasat edilirken, uzun vadede maksimum verim alınabileceğine işaret etmiştir.

Leakey ve ark. (1996), “Domestication and Commercialization of Non-Timber Forest Products” adlı çalışmalarında; ormanlardan ekonomik olarak faydalanmanın tek yönteminin, odun hasadı olmadığına dikkat çekmişler; ayrıca bu alanlara sadece ekonomik değil ekolojik, biyolojik ve sosyolojik açıdan da bakılması gerektiğini vurgulamışlardır. Kereste hasadı dışında ormanlardan toplanan her türlü bitki, çalı, bunların uzantılarının ve organik parçaların daha önceleri “özel orman ürünleri”, “orman tali ürünleri” ve “ikincil ürünler” olarak geçerken, sonradan “Odun dışı orman ürünleri” olarak tek başlık altında “ODOÜ” şeklini aldığını belirtmişlerdir.

Okan ve Şafak (2004), “Akhisar Yöresindeki Kekik ve Tütün Üretiminin Ekonomik Açıdan Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında; orman ürünlerinin değerlendirilmesi konusunda orman köylülerinin yaşadığı sıkıntıların başında düşük gelir seviyesinin geldiğini vurgulamışlardır. Ayrıca; bu güçlüğü, köylülerin ormanlara bakış açısına ve davranışlarına eksi yönde etki ettiğine dikkat çekmişlerdir. Köylülere yeni bakış açıları kazandırılarak; arıcılık, mantar toplama, el sanatları gibi alanlarda yeni sahaların bilinci aşıl原因arak; hem orman hasadında ormanların yenilenebilirliğinin daha etkin korunabileceği, hem de bölge ve ülke ekonomisine katkıda bulunulabileceğine işaret etmişlerdir.

Özden ve Buğday (2015) Kastamonu ili doğu batı istikametinde sıralanan dağlar nedeniyle iki farklı iklimi yaşamadığını ve dolayısıyla orman açısından oldukça zengin bir doğaya sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu çeşitlilik orman yapısını, üretim tekniklerini, çalışma zamanlarını ve bunlarla ilişkili olarak orman köylüsünü de etkilemektedir. Bu çalışmada Karadeniz'in etkisi altında olan Kastamonu ilinin 6 sahil ilçesinin orman köylü nüfusu ele alınmıştır. Bu ilçelerde yaşayan orman köylülerinin 1965-2013 yılları arası demografik yapılarında meydana gelen değişiklikler ve bu değişikliklerin mekan üzerindeki zamansal değişimi de nüfusa ait değerlendirme yöntemleri kullanılarak ortaya konulmuştur. Sonuç olarak sahil ilçelerinden Karadeniz Ankara yolu güzergâhında bulunan İnebolu'da en az orman köylüsü göçünün gerçekleştiği ve orman köylüsünün sosyal ve ekonomik gereksinimlerini sağlayabileceği merkezlere yakın yerleşim yerlerinde yaşamaya devam ettiği bunun aksi durumlarda ise yerleşim yerlerinden uzaklaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca, orman köylerinde meydana gelen hızlı göçün neticesinde köylerin boşaldığı ve boşalmaya devam edeceği, köylerde bağımlı yaşlı nüfusun kaldığı ve kentlerde yaşayan emekli olmuş bağımlı nüfusun orman köylerine geri döndüğü ve orman işçiliğinde yerli orman işçisi temininde yakın gelecekte ciddi sıkıntılar çekileceği bu nedenle şimdiden orman idaresinin orman işçisi temini konusunda çalışmalar yapması gerekliliği sonucuna varılmıştır.

Şafak ve Geray (2007) ODOÜ incelenirken, konunun tek taraflı değil; sosyolojik, ekonomik ve kültürel açılardan çok yönlü incelenmesi gerektiğini; bu ürünlerden yararlanan kesimin ve ürünlerin kullanım alanlarının genişliğinden ileri geldiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, bu konu ormanların içinde ve yakınlarında yaşayan köylü nüfusu yakından ilgilendirdiği için, kırsal kalkınma açısından önemine dikkat çekmiş; ekoturizmin de bu çerçevede altını çizmiştir.

Türker ve Aydın (2010) orman köylülerinin, yasadışı yollarla ormanları tahrip etmekte ve orman kaynaklarına zarar vermekte olduklarına işaret etmişlerdir. Artvin ilinin Borçka ilçesinin Camili havzasındaki orman köylerinde uygulanmakta olan orman turizm etkinliklerinin ekonomik kalkınmada etkili olup olmadığını

ölçmek amacı ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında; ekoturizm için, “doğal ve kültürel değerlerin korunması, geliştirilmesi ve aynı zamanda yöre halkının turizm etkinliklerine katılımını ve kalkınmasını sağlayan bir turizm anlayışı” olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ormanların, turizm sektörü gibi sosyo-ekonomik ve kültürel yönü zengin bir alanda etkin kullanılması ile, az gelişmiş kırsal alanda ekonomik büyüme ve kalkınma sağlayabileceğine dikkat çekmişlerdir.

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Materyal

Araştırmanın ana materyalini, Mersin İlinde dağlık alandaki orman köylerinde yaşayan bireylerden anket yoluyla elde edilen veriler oluşturmuştur. Ayrıca veri setinin geliştirilmesi ve desteklenmesi için alan gözlemleri ve grup görüşmelerinden de faydalanılmıştır. Araştırmada konu ile ilgili daha önce yapılmış araştırma sonuçları ve ilgili istatistikler ikincil veri olarak kullanılmıştır. Çizelge 3.1’de Mersin Büyükşehir kapsamındaki orman alanlarının durumu verilmiştir.

Çizelge 3.1. Mersin Büyükşehir Kapsamındaki Orman Alanları

	Alan	%
Orman Statüsündeki Alanlar	28.154	31,60
2B Statüsündeki Alanlar	2.426	2,72
Orman İçindeki Boş Alanlar	1.776	1,99
Orman İçi Dinlenme Alanları	33	0,04
ALT TOPLAM	32.389	36,36
Orman Statüsü Dışındaki Alanlar	56.701	63,64
TOPLAM	89.090	100,00

Kaynak: Sönmez, 2009

3.2. Metod

3.2.1. Örnek hacminin belirlenmesine ilişkin yöntem

Mersin İli dağlık alanlarda nüfusun yoğunlaşmış olduğu yerler gayeli olarak seçilmiştir (Çizelge 3.2). Gayeli olarak seçilen yerleşkelerden basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile örnekler belirlenmiş ve birincil veriler elde edilmiştir.

Çizelge 3.2. Araştırma Alanı Hakkında Genel Bilgiler

Yerleşkenin Adı	Bağlı Olduğu İlçe
Yüksekoluk	Toroslar İlçesi
Yeniköy	Toroslar İlçesi
Fındıkpınarı	Mezitli İlçesi
Tepeköy	Mezitli İlçesi
Çukurkeşlik	Yenişehir İlçesi
Cumayakası	Çamlıyayla İlçesi

Mersin İli dağlık alanlardaki köylerde yaşayan birey sayısı yaz aylarında artış gösterirken kış aylarında azalmaktadır. Net nüfusa ulaşmakta sorunlar yaşandığından çalışmanın örnek büyüklüğünün hesaplanmasında Basit Tesadüfi Olasılık Örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sonlu küme ($N < 10000$) söz konusu olduğunda kullanılacak formül şu şekildedir (Arıkan, 2017).

$$n = \frac{N * p * q * z^2}{(N - 1) * D^2 + z^2 * p * q}$$

N= Evren büyüklüğü

n: örnek hacmi

z: 2,58 (%99 güven düzeyine karşılık gelen standart z değeri)

p: Örneğin ana kitleyi temsil edebilme olasılığı ($p=0,80$)

q: (1-p) İlgili özelliğe sahip olmayan ana kitle oranı

d: Kabul edilen örnekleme hatası. ($\pm\%10$ olarak kabul edilmiştir.)

İlgili formül kullanılarak %99 güven düzeyinde %10 örnekleme hatası ile örnek hacmi 100 olarak hesaplanmıştır. 100 kişi ile görüşme yapılmış ancak bir anket hatalı çıktığı için analize tabii tutulmamıştır.

3.2.2. Veri toplanmasına ilişkin yöntem

Araştırmanın ana materyalini oluşturan anketler 2018 yılının yaz ayında yapılmıştır. Ön anket çalışması yapılmış, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra verilerin toplanması aşamasına geçilmiştir.

Veri değerlendirmede kullanılacak yöntemler araştırmanın amaçları doğrultusunda seçilmiş ve çalışmanın analizleri SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen veriler analize tabii tutulmak için oluşturulan veri tabanına girilmiş, tüm değişkenlerin tanımlayıcı ölçüleri hesaplanmıştır. Çeşitli parametrik testleri uygulayabilmek amacıyla verilerin normal dağılıma uygunluğu ve varyansların homojenliği test edilmiştir. Verilerin bazıları normal dağılım gösterdiği için parametrik testlerden One-Way ANOVA uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyenlere bağımsız t testi uygulanmıştır (Kalaycı, 2016).

Üçlü Likert ölçeğinde kullanılan hiçbir zaman=1, arasıra=2 ve her zaman=3 olarak analize tabii tutularak ortalaması alınmıştır. İfadeler katılım düzeyleri için kullanılan katılmıyorum=0, kısmen katılıyorum=1 ve katılıyorum=2 olacak şekilde tanımlanarak analiz edilmiş ve ortalamaları alınmıştır.

3.2.3. Cronbach Alpha Güvenirlik Analiz Modeli

Cronbach Alfa, ölçekte yer alan sorunun homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini araştırır. Ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır ve bir ölçekteki sorunun varyansları toplamının genel varyansa ortalaması ile elde edilir. 0 ve 1 arasında değer alan bu katsayı (Cronbach) Alfa katsayısı olarak adlandırılır (Kalaycı, 2005).

Hesaplanan Alfa sayısı, birime ait toplam skorun ölçekteki bir soruya ait puanların toplanması ile elde edilen ölçeklerde, soruların benzerliğini ya da yakınlığını ortaya koyan bir katsayıdır. Eğer sorular standartlaştırılmış ise bu katsayı soruların ortalama korelasyonundan ya da kovaryansından elde edilir (Kalaycı, 2005).

Sorular arasındaki korelasyon negatif ise Alfa yöntemi ile hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı da negatiftir. Bu katsayının negatif çıkması güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olur. Diğer bir deyişle, kullanılan ölçeğin toplanabilirlik özelliğinin bozulduğunu ifade eder (Kalaycı, 2005).

Alfa (α) katsayısına bağlı ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanır adlandırılır (Kalaycı, 2005);

- $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil,
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşük,
- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizi 0,78 olarak bulunmuştur.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmanın bu kısmı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ormanın yararlarından ve çalışmaya konu olan orman ürünlerinden bahsedilmiş, ikinci kısımda ise anket yoluyla elde edilen verilerin sonuçları değerlendirilmiştir.

4.1.Ormanın Yararları ve Orman Ürünleri**4.1.1.Ormanın Yararları**

Ormanlar ülkelerin önemli doğal kaynaklarından birisidir. Yenilenebilir ve sürdürülebilir nitelikteki bir doğal kaynak olarak ormanlar; odun ve odun dışı orman ürünleri, sosyal ve kültürel hizmetler ve koruyucu-çevresel işlevler gibi birçok işleve sahiptir. Bu nedenle de ülkelerin sürdürülebilir kalkınmasında ormanların korunması ve toplumun her kesiminin optimum fayda sağlayabileceği şekilde planlanması ve yönetilmesi gerekmektedir (Şenyaz ve ark., 2005).

Ormanlar her yerde insan sağlığını destekler. Ormanlardan çok uzaklarda ya da ormanların tahrip edildiği yerlerde yaşayanlar bile ormanlardan sağlanan maddelere muhtaçtır. Ormanlar tahrip edildiğinde, ağaçların ve ormanların sağladığı sağlığı destekleyen fonksiyonlar ve süreçler yerine getirilemeyeceği için toplum sağlığı zarar görür (Anonim, 2011).

Ormanlar gıda, yakacak odun, inşaat malzemesi, hayvan yiyeceği, ilaç ve benzeri şeylerin esas kaynaklarından birini oluştururlar. Ağaçlar ve ormanlar sağlıklı bir çevrenin sürdürülmesinde de önemli rol oynarlar. Havayı ve suyu temiz tutarlar, erozyonu ve selleri önlerler, toprağı zenginleştirirler; kuşlara, hayvanlara ve bitkilere yuva oluştururlar; gölgelik sağlarlar, yaşadığımız yerleri güzelleştirirler (Anonim, 2011).

Ormanların yararları şu şekilde sıralanabilir (Anonim, 2011);

- Sıcak havayı serin ve nemli, soğuk havayı da sıcak ve kuru hale getirerek hava durumundaki aşırılıkların yumuşatılmasına yardımcı olurlar.

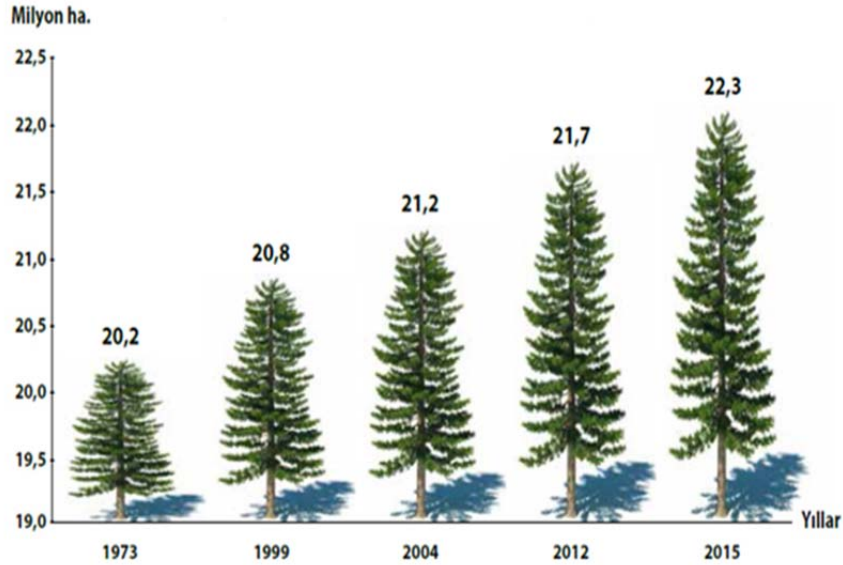
- Daha geniş bir ölçekte, ormanlar zehirli kirlenmeyi emerek küresel ısınma ile mücadele ederler. Bu tüm gezegenimizde iklimin mutedil kalmasına yardım eder.
- Ağaçlar, evleri ve ürünleri kuvvetli rüzgârlardan ve güneşin ısıcağından korur, ağır yağmurlara karşı korunak oluşturur.
- Ağaçlar toprağı yaprakları ekleyerek, altında yetişen bitkilere gölge sağlayarak ve kökleriyle toprağı yerinde tutarak erozyonu önler ve selleri azaltır.
- Ormanlar insanların ilaç ve gıda olarak yararlandıkları çok sayıda meyve, kabuklu yemiş, tohum, kök, böcek ve hayvanı barındırır.
- Tıp, kozmetik, kimya ve boya sanayinin hammaddesini oluşturan birçok ürün; ormandaki ağaçların kökünden, gövdesinden, dalından, yaprağından elde edilmektedir.
- Kırsal kesimde genellikle yakacak odun için ormanlardan yararlanılır.
- Ormanlar önemli bir geçim aracıdır. Bazı hükümetler ve uluslararası örgütler ormanlara en büyük zararı geçimlerini sağlama için ağaçları kesen yoksul insanların verdiğini söylerler. Fakat insanlar yeterli gıdayı, geliri ve diğer temel ihtiyaçlarını sağlayamasalar onlar için hayatta kalmanın ormanları korumaktan daha önemli hale geleceğı açıktır.
- Birçok yerde çiftçiler ormanın belli bir kısmını tarım için açarlar ama çevresindeki ormana dokunmazlar. Yabancı bitkiler çoğaldığı zaman orayı bırakıp yanındaki ormanı açarak tarıma devam ederler. Bırakılan arazide orman yeniden gelişerek toprağı eski haline döndürür².
- Ekoturizm³ ormanda yaşayan topluluklar için iyi bir para kazanma yoludur.

²Bu uygulama “kes ve yak,” ya da “tarla açma” olarak adlandırılır.

³Ekoturizm, bir yerin doğal güzelliğini görmek ya da orada yaşayan bitkiler ve hayvanlar hakkında bilgi sahibi olmak için gelen ziyaretçilerden para kazanmanın bir yoludur. Bazı ekoturizm projeleri insanlara sadece doğal güzellikleri sunmayı amaçlar. Diğerleri halkla birlikte yaşamak suretiyle çevrenin korunması hakkında bilgilendirir.

Türkiye topraklarının yaklaşık dörtte birini kaplayan ormanlar, bu alanların başka kullanımlara dönüştürülmesini amaçlayan birçok faktörün yoğun tehdidi altındadır. Bu durum çoğu kez, yerleşim ve endüstriyel amaçlı yapılaşma, turistik gelişim, madencilik, taş ve kum ocakları, karayolu yapımı, enerji hattı, baraj yapımı, tarımsal kullanım gibi şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Son 50 yıllık dönemde, Türkiye'de 3 milyon hektara yakın orman alanının kaybedilmesinin gerisinde yatan nedenler, orman alanlarının asıl işlevi dışında başka amaçlarla kullanılması düşüncesinden kaynaklanmaktadır (Anonim, 2015b).

Dünya ormanlarında özellikle gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerdeki ormanlarda daha çok karşılaşılan bu durumdan ülkemiz de fazlasıyla nasibini almaktadır. Türkiye ormanlarının tamamına yakını devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, büyük çoğunluğu Orman Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülebilirlik ilkesi esas alınarak idare edilmektedir (OGM, 2014).

Şekil 4.1. Geçmişten Bugüne Ulusal Orman Alanımızın Durumu (Kaynak: T.C. Orman Genel Müdürlüğü)

Orman kaynakları ormanın büyümesine ve kendini yenilemesine imkân verecek biçimde kullanılmazsa çok geçmeden tüm ormanlar yok olur.

Ormanlara büyük ölçekte hasar veren nedenler şunlardır (Anonim, 2011);

- Tıraşlama kesim (bir alandaki ağaçların çoğunun kereste için kesilmesi) toprağı sıkıştırır ve erozyona uğratar yaban hayatı tahrip eder, su yollarını melle doldurur.
- Büyük ölçekli ticari tarım, sığır otlatma ve ağaç plantasyonları sıklıkla ormanlık alanın açılmasını gerektirir.
- Karides çiftlikleri genellikle sahildeki ormanlar kesilerek kurulur.
- Sıklıkla, küçük balıkçı topluluklarında işsizliğe, su kirliliğine, hastalık, yoksulluğa ve kötü beslenmede artışa yol açar.
- Kağıt fabrikaları geriye toprağı, suyu ve havayı kirleten zehirli atıklar bırakır.
- Maden, petrol ve gaz şirketleri ormanları keserler; geriye suyu, toprağı ve havayı zehirleyen atıklar bırakırlar.
- Büyük baraj projeleri geniş orman alanlarını su altında bırakır.
- İnsanlar baraj alanından göçe zorlanınca yeni yerleşim ve tarım alanları açmak için ormanları keserler.

Son yıllarda Türkiye'nin de aktif olarak katıldığı "Sürdürülebilir Orman Yönetimi"ni hedefleyen uluslararası ormancılık sürecinde, ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyal işlevlerini dengelemek, geliştirmek için yoğun bir çaba sarf edilmektedir. Dünyadaki bu değişim sürecinde Türkiye'deki Orman Teşkilatı halkımızın beklentilerine cevap verecek bir anlayış içerisinde kendini yeniden yapılandırma, sürdürülebilir orman yönetimi çerçevesinde ormanların sosyal işlevlerini geliştirme ve halkımızın hizmetine sunma gayreti içerisinde (Öner ve ark, 2007).

Türkiye’de ormancılık sektöründe Akdeniz ormanları büyük önem taşımaktadır. Deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 2000 metreyi aşan Toros dağlarının yer aldığı bölgede Akdeniz alt bölümü, Akdeniz dağ bölümü ve Akdeniz dağ çayırı bölümü olmak üzere 3 farklı bölgenin yer aldığı görülmektedir (Şenyaz ve ark., 2005).

Ormanlardan elde edilen ürün çeşitleri; odun, yaprak, çiçek, meyve, tohum, reçine, kabuk, kök, çalı, ot, av hayvanı, su, toprak, kil, taş, kömür ve madenler gibi çok sayıda ve değişik nitelikte hammaddelerdir. Bu maddeler niteliklerine ve pazar isteklerine göre çok değişik kullanım yerleri bulabilmektedir. Bu ürünler içerisinde en bol elde edilen ve geniş bir pazarlama olanağı bulan ürün ise odundur (Anonim, 2015c).

Günümüzde modern orman işletmeciliği faaliyetleri sonucunda elde edilen orman ürünleri, Asli Orman Ürünleri ve Tali Orman Ürünleri olmak üzere 2 kategori altında toplanmaktadır (Anonim, 2015c).

Asıl Orman Ürünleri;

- Tomruk, Tel Direği, Maden Direği, Sanayi Odunu, Kâğıtlık Odun, Lif Yonga Odunu, Sırık, Çubuk, Yakacak Odun

İkincil Orman Ürünleri;

- Reçine, Çıra, Sıgla yağı, Defne, Şimşir, Kök Odunu, Kekik, Her çeşit bitki soğanı, Ada Çayı, Çam Fıstığı, Mantarlar, Kozalak

4.1.2. Çalışmaya Konu Olan Orman Ürünleri

Tıbbi aromatik bitkilerden kantaron, kekik, sumak, sıra, yavşan ve defne; yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerden alıç, böğürtlen, taş armudu, yabani elma, yabani erik, kuşburnu, çiriş, hardal, mantar; odun ve kereste ürünlerinden odun, kereste, reçine(çıra), çam kozalağı, çam fıstığı, andız(pekmezi), keçiboynuzu(harnup) başlığı altında 22 adet orman ürünü bu çalışmada ele

alınmıştır. Bunlardan en önemlileri ve halk tarafından bilinen ve yaygın olarak kullanılanlar detaylı bir şekilde aşağıda açıklanmıştır.

4.1.2.1. Kantaron (*Hypericum spp.*)

Kantaronun ülkemizde kapladığı yer yaklaşık olarak 19 bin hektardır. Üretim potansiyeli tahmini olarak 179.000 kg/yıl olarak kabul edilmektedir. Bu bitkinin ticari olarak kullanılan kısmı çiçekli dallarıdır. İçeriğinde flavon türleri, uçucu yağ, tanen, hipercin bulunmaktadır. Sarı rengi, kumaşları boyamak için; içeriğindeki *H. empetrifolium* ise basur ve kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır (URL-5,2019).

Resim 4.1. Kantaron (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veritabanı)

4.1.2.2. Keçiboynuzu (*Ceratonia siliqua*)

Halk arasında, harnup olarak da tanımlanmaktadır. Bulunduğu alanların toplam yüz ölçümü 21.816 hektardır. Üretim potansiyeli yaklaşık olarak 555 bin ton/yıl olarak tahmin edilmektedir. Ticari olarak kullanılan kısımları tohumları ve

meyvesidir. Meyve kısmında %40-50 arası şeker (früktoz, sakkaroz, glikoz) bulunmaktadır. Tohum kısmı yüksek oranda protein, protefin, yağ içermektedir. Ayrıca tohumlarda elde edilen taragasol, kumaş sanayinde yapıştırıcı ve renk verici olarak kullanılmakta olup, oje üretiminde de faydalanılmaktadır. İçki sanayii ve ilaç sektörü keçiboynuzunun kendisine yer bulduğu alanlardandır. 2907 sayılı TSE standardı olan keçiboynuzunun; ABD, İsviçre ve Yunanistan başı çekmek üzere 16 ülkeye ihracatı bulunmaktadır (URL-6,2019).

Resim 4.2. Keçiboynuzu (Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.3. Kekik

Ülkemizdeki toplam yüz ölçümü yayılım olarak ortalama 603 bin hektardır. Ön görülen üretim potansiyeli 5.241.458 kg/yıl'dır. Kullanılan kısmı, yaprakları ve çiçekli tepe kısmıdır. *T.serpyllum L* türünün destile edilmesi durumunda %0,45-1 civarında rengi sarı olan uçucu yağ alınabilmektedir. Bu oran *T.vulgaris L*'da %0,4-3,5 arasındadır. Antiseptik yapımı, gargaralar, mantar ilaçları ve bazı öksürük şuruplarının içeriğinde kullanılması itibari ile ilaç sektöründe yer

almakta ayrıca kozmetik ve parfüm sektöründe kullanılmaktadır. 3786 sayılı TSE standartına sahip olup; majoranae, thymus ve oiganum şeklinde 3 cinse ayrılmaktadır. İhraç edilen ülke sayısı 25 olup; başı ABD, Almanya ve Yunanistan çekmektedir (URL-7,2019).

Resim 4.3. Kekik (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri tabanı)

4.1.2.4. Andız (*Juniperus drupacea*)

Ülkemizde bulunduğu alan yaklaşık olarak 2.445 hektardır. 30.000 ton/yıl ön görülen üretim potansiyeline sahiptir. Kozalaklarının kaynatılması ile şekerinden pekmez elde edilir. Özütü bal ile karıştırıldığında, kurt düşürücü olarak kullanılabilir. Bazı türlerinin yakılması ile solunum ve idrar yolu rahatsızlıklarında kullanılmak üzere katran elde edilir. Esansı kaynaklı, sandık ve ağızlık yapımında tercih sebebidir. TSE standardı henüz yapılmamıştır (URL-8,2019).

Resim 4.4. Andız (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.5. Defne (*Laurus nobilis*)

Defne bitkisinin sadece tohumu değil, ayrıca yaprakları ve odunu da kullanılmaktadır. Yetiştirildiği alanlar ülkemizde yaklaşık olarak 132 bin hektardır. Ön görülen üretim miktarı ortalama 12 milyon kg/yıl'dır. Tohumların ve yaprakların destile edilmesi sonucunda %2-3 oranında uçucu yağ alınabilmektedir. Uçucu yağın içerisinde okaliptol, geraniol, sitoneliak, ve çeşitli ojenol çeşitleri bulunur. Konserve sektöründe ve ilaç sektöründe kullanılmaktadır. 1017-ISO 6576 ile TSE standartlarıyla uçucu yağ ile ilgili özellikler belirlenmiştir. Dış ticarete, aromatik bitki ihracatında önemli bir yer tutmaktadır (URL-9,2019).

Resim 4.5. Defne (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.6. Böğürtlen (*Rubus spp.*)

Üretimin yapıldığı alanlar ortalama olarak 4.450 hektardır. Ön görülen yıllık üretim 340 bin tondur. Kök, meyve ve yapraklar, bitkinin kullanılan kısımlarıdır. İlaç sektöründe ağırlıklı olarak kabızlığa karşı, idrar söktürücü ve kuvvet verici etkisinden yararlanır. Yaraları hızlı iyileştirme özelliği bulunmaktadır (URL-10,2019).

Resim 4.6. Böğürtlen (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.7. Kuşburnu (*Rosa canina*)

Ülkemizde doğal olarak 7 ayrı türü bulunmaktadır. Yetiştirildiği alanlar yaklaşık olarak 50.000 hektardır. Ön görülen üretim miktarı yılda 578.470 kg'dır. C vitamini başı çekmek üzere B1, B2, E ve K vitaminleri yoğun olarak ihtiva ediyor olur, soğuk algınlığı tedavisinde kullanır. Ayrıca, Ca, Na, K ve Mg minerallerini içermesinin yanında protein(%9,8) ve şeker(%11,3) oranı da yüksektir. Gıda sektöründe, direkt reçel ve marmelat şeklinde kullanıldığı gibi, birçok ürünün vitamin takviyesine (bebek maması, yoğurt, süt, yoğurt vs) de destek olarak katılmaktadır. Ayrıca kozmetik ve ilaç sanayii geniş bir kullanım yelpazesi bulunmaktadır. Kabızlık yapmak ve kuvvet verme özelliklerine sahiptir. 3705 sayılı standardizasyon ile TSE'de özellikleri belirlenmiştir (URL-11,2019).

Resim 4.7. Kuşburnu (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.8. Alıç (*Crataegus spp.*)

Alıcın ülkemizde yetişen tür sayısı 20 civarındır. Meyvesinin yanı sıra bu bitkinin odunu da kullanılmaktadır. Bulunduğu alanlar ortalama 32 bin hektardır. Üretim potansiyeli yılda yaklaşık olarak 240 bin tondur. Meyveleri direkt olarak tüketilebilir. İçeriğinde C vitamini, flavon ve triterpen türevleri, acı maddeler bulundurmaktadır. Yüksek tansiyona karşı düşürücü özelliği ve yatıştırıcı etkisinden faydalanmak için çiçekleri kullanılmaktadır. 10537 sayılı standart ile TSE tarafından tescillenmiştir (URL-12,2019).

Resim 4.8. Alıç (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.9. Sumak (*Cotinus spp.*)

Odun dışı orman ürünleri arasında önemli bitkilerden biridir. Yayıldığı alanlar ülkemizde ortalama 55 bin hektardır. Üretim hacmi yılda yaklaşık olarak 313 bin tondur. Bitkinin meyvelerinin yanı sıra yaprakları da kullanılmaktadır. İçeriğinde tanen (%4-5), mirisetrin, şeker, mumsu maddeler ve kül bulunmaktadır. Bitkinin odun kısmından elde edilen ekstre yoğun bir sarı renge sahip olup, boyama amacıyla testil ve deri sanayiinde kullanılmaktadır. Kanamayı durdurma ve ishal kesme özellikleri, ilaç sanayinde kendisine yer bulmasına yardımcı olmuştur. 3880 sayılı standart ile TSE’de, ilgili özellikleri korunmuştur. İhracat yapıldığı ülkeler arasında Lüksemburg, Belçika ve ABD başı çekmektedir (URL-13,2019).

Resim 4.9. Sumak (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.10. Yabani Elma (*Malus sylvestris*)

Ülkemizde bulunduğu alanlar ortalama 192 hektardır. Üretim potansiyeli yılda tahmini olarak 21.500 tondur. İçeriğinde başlıca su, lif, lipid ve glucid ihtiva etmekte olup bitkinin hem meyvesi hem de tohumları kullanılmaktadır. Vitamin gruplarından ağırlıklı olarak A, C, B1, B2, B5, B9 bulundurmaktadır. Elementler grubundan P, Mg, Ca, Mn, Fe ve K açısından zengindir. Tansiyonu ve kolestrolü düşürücü etkisi, kan şekerini dengelemesi özelliklerinin yanı sıra uykusuzluğa ve romatizmaya iyi gelmesi nedeniyle ilaç sektöründe kendisine yer bulmuştur. 100 sayılı belgesi ile TSE’de standartları belirlenmiştir (URL-14,2019).

Resim 4.10. Yabani Elma (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BİYOD Veri Tabanı)

4.1.2.11. Yabani Erik (*Prunus spinosa*)

Familyası Rosaceae olan bu bitkinin ülkemizde yetişen 5 tane türü vardır. Bu türlerden *Prunus spinosa* L'nın yayıldığı alan Türkiye'de yaklaşık 1000 hektardır. Tahmini yıllık üretim potansiyeli 27000 tondur. Meyvelerinin yanı sıra yaprakları da kullanılmaktadır. Meyveleri; organik asit, pektin, selüloz ve şeker ihtiva etmektedir. Kabızlığa karşı kullanılabilir. Çiçeklerinin kurt düşürücü ve idrar arttırıcı özelliği bulunmaktadır. Yapıştırıcı özelliği, şapka ve kumaş endüstrisinde yer almasını sağlar. Üretim miktarı ve yayılım alanının çok olmaması ve oturmuş bir pazarının olmamasından ötürü TSE'de bir standardı henüz yoktur (URL-15,2019).

Resim 4.11. Yabani Erik (Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü BIYOD Veri Tabanı)

4.2. Araştırma Bulguları

4.2.1. Cinsiyete Göre Dağılım

Çalışmaya katılan bireylerin cinsiyete göre dağılımı Çizelge 4.1’de verilmiştir. Bireylerin %64,6’nı erkekler oluştururken %35,4’ü kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin fazla olmasının nedeni bazı kadınların anket zamanı toplama ve kurutma işleri olduğu için çalışmaya katılmak istememişlerdir.

Çizelge 4.1. Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	64	64,6
Kadın	35	35,4
Toplam	99	100,0

4.2.2.Yaş Gruplarına Göre Dağılım

Çalışmaya katılan bireylerin yaş gruplarına göre dağılımı Çizelge 4.2’de görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde; 19-40 yaş grubu kişilerin oranı %28,3, 41-55 yaş grubu kişilerin oranı %31,3, 56 ve üzeri yaş grubu kişilerin oranı ise %40,4 ile en yüksek orana sahiptir. Yaş ortalaması 50,32 olarak bulunmuştur. Gençlerin köylerden uzaklaşması nedeniyle buralarda yaşayan kişilerin yaş ortalamalarının her geçen yıl artış göstereceği beklenmektedir.

Çizelge 4.2. Yaş Gruplarına Göre Dağılım

Yaş	Frekans	%
19-40	28	28,3
41-55	31	31,3
56 ve üzeri	40	40,4
Toplam	99	100,0

4.2.3. Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Çalışmaya katılan bireylerin eğitim durumuna göre dağılımı Çizelge 4.3’de görülmektedir. En büyük oranı %35,4 ile ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Geriye kalanların %19,2’si ortaokul, %19,2’si lise mezunu olup üniversite mezunu olanların oranı %24,2 ve lisansüstü mezunu olanların oranı ise %2’dir. Orman köylerinde eğitim imkanın az olması elde edilen bulguyla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çizelge 4.3. Eğitim Durumlarına Göre Dağılım

Eğitim	Frekans	%
İlkokul	35	35,4
Ortaokul	19	19,2
Lise	19	19,2
Üniversite	24	24,2
Lisansüstü	2	2,0
Toplam	99	100,0

4.2.4. Ailedeki Birey Sayısına Göre Dağılım

Ailedeki birey sayıları dağılımı incelendiğinde; tek kişi olanların oranı %5,1, iki kişi olanların oranı %13,1, üç kişi olanların oranı %25,4'tür. 4 kişi olanların oranı %34,3 olup, 5 ve üzeri kişi olanların oranı %22,2'dir (Çizelge 4.4). Ortalama hane halkı genişliği 2,38'dir. Gençlerin köylerden göç etmesi nedeniyle hanedeki nüfus sayısı giderek azalmaktadır. Yaz aylarında çocuklarının ve torunlarının dönem dönem gelmesiyle nüfus geçicide olsa artış göstermektedir.

Çizelge 4.4. Ailedeki Birey Sayısına Göre Dağılım

Ailedeki Birey Sayısı	Frekans	%
1	5	5,1
2	13	13,1
3	25	25,3
4	34	34,3
5 ve üzeri	22	22,2
Toplam	99	100,0

4.2.5. Gelire Göre Dağılım

Çalışmaya katılan bireylerin çeşitli mesleklerden olabileceği ve aldıkları aylık maaşların farklı olabileceği düşüncesi ile ailenin aylık geliri 6 gruba ayrılarak analize dahil edilmiştir. Gelir gruplarına göre dağılım incelendiğinde; 1500 TL'den az geliri olanların oranı %26,5, 1501 - 2500 TL geliri olanların oranı %29,6, 2501 - 3500 TL geliri olanların oranı %21,4, 3501 - 4500 TL geliri olanların oranı %13,3'tür. 4501 - 6000 TL geliri olanların oranı %5,1 iken 6001 TL'den fazla geliri olanların oranı %4,1'dir (Çizelge 4.5). Dağ köylerinde yaşayan bireylerin diğer kesimlere göre daha düşük gelire sahip oldukları elde edilen bulgular göstermektedir.

Çizelge 4.5. Gelir Gruplarına Göre Dağılım

Gelir	Frekans	%
1500 TL'den az	26	26,5
1501 - 2500 TL	29	29,6
2501 - 3500 TL	21	21,4
3501 - 4500 TL	13	13,3
4501 - 6000 TL	5	5,1
6001 TL'den fazla	4	4,1
Toplam	98	100,0

4.2.6. Bireylerin Hayvan Varlığı

Ormanda yaşayan bireyler kendi geçimlerini sürdürebilmek için küçükbaş hayvan yetiştirmekte ve arıcılık faaliyetinde bulunmaktadır. Koyunu olan 17, keçisi olan 13 ve kovanı olan ise 4 kişi bulunmaktadır. Koyun ortalaması 8,1, keçi ortalaması 6,1 ve kovan ortalaması 61,0'dır (Çizelge 4.6). Hayvan varlığından da anlaşılacağı gibi genellikle aile ihtiyacı için bu yetiştiriciliğin yapıldığı görülmektedir.

Çizelge 4.6. Bireylerin hayvan varlığı

Hayvancılık Faaliyetleri	Hayvancılık Yapan Birey Sayısı	Ortalama Hayvan Varlığı
Koyun Yetiştiriciliği	17	8,1(Baş)
Keçi Yetiştiriciliği	13	6,1(Baş)
Arıcılık	4	61,0(Kovan

Arıcılık faaliyetinde bulunmayanların oranı %92,9, ara sıra yapanların oranı %4, her zaman yapanların oranı ise %3'tür. Katılımcıların %77,8'ikeçi yetiştiriciliği ile uğraşmamaktadır. Ara sıra keçi besleyenlerin oranı %12,1 iken her zaman keçi besleyenlerin oranı %10,1'dir. Balıkçılık faaliyetlerini hiçbir zaman yapmayanların oranı %64,3, ara sıra yapanların oranı %4, her zaman yapanların oranı ise %5,1'dir. Av hayvanları yetiştirmeyenlerin oranı %54,5, ara sıra yapanların oranı %32,3 olup her zaman yapanların oranı ise %13,1'dir. Çizelge 4.7'de de anlaşılabacağı gibi en sık yapılan faaliyet av hayvancılığıdır.

Çizelge 4.7. Hayvancılık faaliyetleri yapma sıklıkları

	Hiçbir zaman		Arasıra		Her zaman		Ort.	St.Sap.
	n	%	n	%	n	%		
Arıcılık faaliyetleri	92	92,9	4	4,0	3	3,0	1,10	0,39
Keçi beslenmesi	77	77,8	12	12,1	10	10,1	1,32	0,65
Balıkçılık faaliyetleri	63	64,3	30	30,6	5	5,1	1,41	0,58
Av hayvanları	54	54,5	32	32,3	13	13,1	1,58	0,71

4.3. Tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanım durumu

Araştırmanın yürütüldüğü bölgede kekik, sumak, sıra, kantron, yavşan ve defne yoğun olarak kullanılan tıbbi aromatik bitkiler arasındadır. Bu nedenle bu bitkilerin kullanılmasına ve ticaretine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Çizelge 4.8’de görüldüğü gibi kekiği her zaman kullananların oranı %55,6’dır. Sumak bitkisini her zaman kullananların oranı %39,4, ara sıra kullananların oranı %38,4, her zaman kullananların oranı ise %22,2’dir. Sıra bitkisinin kullanımı düşüktür, her zaman kullananların oranı %18,2’dir. Her derde deva olarak bilinen kantron kullanım sıklığı oldukça yüksektir. Kantronu her zaman kullananların oranı %64,6’dır. Yavşan bitkisinin kullanımı azdır, hiçbir zaman kullanmayanların oranı %51, ara sıra kullananların oranı %27,6, her zaman kullananların oranı %21,4’tür. Çay olarak da tüketilebilen defne bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %70,4, ara sıra kullananların oranı %18,4, her zaman kullananların oranı ise %11,2’dir.

Çizelge 4.8. Tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanım sıklıkları

	Hiçbir zaman		Arasıra		Her zaman		Ort.	St.Sap.
	n	%	n	%	n	%		
Defne	69	70,4	18	18,4	11	11,2	1,42	0,70
Sıra	47	47,5	34	34,3	18	18,2	1,70	0,75
Yavşan	50	51,0	27	27,6	21	21,4	1,71	0,80
Sumak	39	39,4	38	38,4	22	22,2	1,82	0,76
Kekik	6	6,1	38	38,4	55	55,6	2,49	0,61
Kantron	7	7,1	28	28,3	64	64,6	2,57	0,62

Bahsedilen tıbbi ve aromatik bitkilerin aile ihtiyacı için mi yoksa toplanıp satılarak gelir elde etmek amacıyla mı kullanıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Hemen hemen bütün bitkilerin genellikle aile ihtiyacına yönelik olarak kullanıldığı Çizelge 4.9’da görülmektedir. Ticari amaçla toplayanlar aynı zamanda aile ihtiyacı

içinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Defne bitkisinin tamamı aile ihtiyacı amacıyla kullanılmaktadır. Genç nüfusun azlığından dolayı ticari amaç için toplayamadıklarını vurgulamışlardır.

Çizelge 4.9. Tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanma amaçları

	Aile ihtiyacı		Ticari amaç	
	n	%	n	%
Kekik	91	97,8	2	2,2
Sumak	59	96,7	2	3,3
Sıra	51	96,2	2	3,8
Kantron	89	96,7	3	3,3
Yavşan	45	91,8	4	8,2
Defne	31	100,0	0	0,0

Tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanmasında cinsiyete göre farklılık olup olmadığı incelendiğinde; kekik %7,5 oranında erkek, %34,4 oranında kadın, %58,1 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Sumak %10,0 oranında erkek, %41,7 oranında kadın, %48,3 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Sıra %9,4 oranında erkek, %52,8 oranında kadın, %37,8 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Kantron %7,7 oranında erkek, %54,9 oranında kadın, %37,4 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Yavşan %7,5 oranında erkek, %34,4 oranında kadın, %58,1 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Defne %15,6 oranında erkek, %43,8 oranında kadın, %40,6 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır.

Çizelge 4.10. Cinsiyete göre tıbbi ve aromatik bitkileri toplanması

Bitkiler	Erkek		Kadın		Kadın ve erkek	
	n	%	n	%	n	%
Kekik	7	7,5	32	34,4	54	58,1
Sumak	6	10,0	25	41,7	29	48,3
Sıra	5	9,4	28	52,8	20	37,8
Kantaron	7	7,7	50	54,9	34	37,4
Yavşan	3	6,1	31	63,3	15	30,6
Defne	5	15,6	14	43,8	13	40,6

4.4. Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin kullanımı

Alıç bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %37,4, ara sıra kullananların oranı %43,4, her zaman kullananların oranı %19,2'dir. Böğürtlen bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %3, ara sıra kullananların oranı %37,4, her zaman kullananların oranı %59,6'dır. Taş armudu bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %55,6, ara sıra kullananların oranı %35,4, her zaman kullananların oranı %9,1'dir. Yabani elma bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %61,6, ara sıra kullananların oranı %29,3, her zaman kullananların oranı %9,1'dir. Yabani erik bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %57,6, ara sıra kullananların oranı %32,3, her zaman kullananların oranı %10,1'dir. Kuşburnu bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %7,1, ara sıra kullananların oranı %34,7, her zaman kullananların oranı %58,2'dir. Çiriş bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %66,3, ara sıra kullananların oranı %24,54, her zaman kullananların oranı %9,2'dir. Hardal bitkisini hiçbir zaman kullanmayanların oranı %61,2, ara sıra kullananların oranı %31,6, her zaman kullananların oranı %7,1'dir. Mantar hiçbir zaman kullanmayanların oranı %9,1, ara sıra kullananların oranı %36,4, her zaman kullananların oranı %54,5'tir (Çizelge 4.11). Çizelgeden de görüldüğü gibi en sık kullanılanlar böğürtlen, kuşburnu ve mantardır.

Çizelge 4.11. Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin kullanım sıklığı

	Hiçbir zaman		Arasıra		Her zaman		Ort.	St.Sap.
	n	%	n	%	n	%		
Çiriş	65	66,3	24	24,5	9	9,2	1,43	0,65
Hardal	60	61,2%	31	31,6%	7	7,1%	1,46	0,62
Yabani elma	61	61,6	29	29,3	9	9,1	1,47	0,65
Yabani erik	57	57,6	32	32,3	10	10,1	1,52	0,67
Taş armudu	55	55,6	35	35,4	9	9,1	1,53	0,65
Alıç	37	37,4	43	43,4	19	19,2	1,81	0,73
Mantar	9	9,1%	36	36,4%	54	54,5%	2,45	0,65
Kuşburnu	7	7,1	34	34,7	57	58,2	2,50	0,62
Böğürtlen	3	3,0	37	37,4	59	59,6	2,56	0,55

Meyvesi ve odunu kullanılabilen alıç sadece aile ihtiyacı için toplanmaktadır. Yine böğürtlenin, kuşburnunun ve mantarın da tamamına yakını aile ihtiyacı için değerlendirilmektedir (Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12. Yabani meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin toplanma amacı

	Aile ihtiyacı		Ticari amaç	
	n	%	n	%
Alıç	62	100,0	0	0,0
Böğürtlen	93	96,9	3	3,1
Taş armudu	45	97,8	1	2,2
Yabani elma	39	97,5	1	2,5
Yabani erik	42	97,7	1	2,3
Kuşburnu	88	96,7	3	3,3
Çiriş	34	97,1	1	2,9
Hardal	38	92,7	3	7,3
Mantar	87	96,7	3	3,3

Cinsiyete göre yabancı meyve ve sebzelerin toplanması değişiklik göstermektedir. Alıç %36,1 oranında erkek, %24,6 oranında kadın, %39,3 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Böğürtlen %10,5 oranında erkek, %45,3 oranında kadın, %44,2 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Taş armudu %40,9 oranında erkek, %22,7 oranında kadın, %36,4 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Yabancı elma %41 oranında erkek, %25,6 oranında kadın, %33,3 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Yabancı erik %37,2 oranında erkek, %30,2 oranında kadın, %32,6 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Kuşburnu %10,0 oranında erkek, %43,3 oranında kadın, %46,7 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Çiriş %20 oranında erkek, %37,1 oranında kadın, %42,9 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Hardal %20,5 oranında erkek, %48,7 oranında kadın, %30,8 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır. Mantar %15,7 oranında erkek, %29,2 oranında kadın, %55,1 oranında ise kadın ve erkek tarafından toplanmaktadır (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. Cinsiyete göre yabancı meyve, sebze ve yenilenebilen ürünlerin toplanması

	Erkek		Kadın		Kadın ve erkek	
	n	%	n	%	n	%
Alıç	22	36,1	15	24,6	24	39,3
Böğürtlen	10	10,5	43	45,3	42	44,2
Taş armudu	18	40,9	10	22,7	16	36,4
Yabancı elma	16	41,0	10	25,6	13	33,3
Yabancı erik	16	37,2	13	30,2	14	32,6
Kuşburnu	9	10,0	39	43,3	42	46,7
Çiriş	7	20,0	13	37,1	15	42,9
Hardal	8	20,5	19	48,7	12	30,8
Mantar	14	15,7	26	29,2	49	55,1

4.5. Odun, kereste ve diğer ürünler

Odunu hiçbir zaman kullanmayanların oranı %19,2, ara sıra kullananların oranı %37,4 olup her zaman kullananların oranı %43,4'tür. Kereste hiçbir zaman kullanmayanların oranı %90,9, ara sıra kullananların oranı %6,1 olup her zaman kullananların oranı %3'tür. Reçine hiçbir zaman kullanmayanların oranı %19,2, ara sıra kullananların oranı %42,4 olup her zaman kullananların oranı %38,4'tür. Çam kozalağı hiçbir zaman kullanmayanların oranı %26,3, ara sıra kullananların oranı %47,5 olup her zaman kullananların oranı %26,3'tür. Çam fıstığı hiçbir zaman kullanmayanların oranı %65,7, ara sıra kullananların oranı %28,3 olup her zaman kullananların oranı %6,1'dir. Andız (pekmez için) hiçbir zaman kullanmayanların oranı %16,2, ara sıra kullananların oranı %54,5 olup her zaman kullananların oranı %29,3'tür. Keçiboynuzu (harnup) hiçbir zaman kullanmayanların oranı %17,2, ara sıra kullananların oranı %58,6 olup her zaman kullananların oranı %24,2'dir. Çizelgedeki ortalamalardan da görüldüğü gibi en sık kullanılan ürünler odun, reçine ve andızdır.

Çizelge 4.14. Odun, kereste ve diğer ürünlerin kullanım sıklıkları

	Hiçbir zaman		Arasıra		Her zaman		Ort.	St.Sap.
	n	%	n	%	n	%		
Kereste	90	90,9	6	6,1	3	3,0	1,12	0,41
Çam fıstığı	65	65,7	28	28,3	6	6,1	1,40	0,60
Çam kozalağı	26	26,3	47	47,5	26	26,3	2,00	0,72
Keçiboynuzu (Harnup)	17	17,2	58	58,6	24	24,2	2,07	0,64
Andız (pekmez için)	16	16,2	54	54,5	29	29,3	2,13	0,66
Reçine (Çıra)	19	19,2	42	42,4	38	38,4	2,19	0,73
Odun	19	19,2	37	37,4	43	43,4	2,24	0,75

Odun, reçine, andız, keçiboynuzu, çam kozalağı, çam fıstığı ve kereste ormandan elde edilen en önemli ürünler arasında yer almaktadır. Bu ürünleri bir miktar kullanan katılımcılar genellikle kendi aile ihtiyaçları için

değerlendirmektedirler. Ticari amaç düşünülmemektedir (Çizelge 4.15). Yoğun işgücü gerektiren ancak yaşlı bir nüfusa sahip olduğundan dolayı ticari amaç pek düşünülmemektedir.

Çizelge 4.15. Odun, kereste ve diğer ürünlerin kullanım amaçları

	Aile ihtiyacı		Ticari amaç	
	n	%	n	%
Odun	79	98,8	1	1,3
Kereste	11	100,0	0	0,0
Reçine (Çıra)	79	98,8	1	1,3
Çam kozalağı	72	98,6	1	1,4
Çam fıstığı	35	100,0	0	0,0
Andız (pekmez için)	80	96,4	3	3,6
Keçiboynuzu (Harnup)	80	97,6	2	2,4

Odunun %90,0'ı erkekler, %1,3 kadınlar ve %8,8'i erkek ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Kerestenin %81,8'i erkekler, %18,2'si erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Reçinenin %90,0'ı erkekler, %1,3'ü kadınlar, %7,5'i erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Çam kozalağının %79,5'i erkekler, %4,1'i kadınlar, %15,1'i erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Çam fıstığının %71,4'ü erkekler, %8,6'sı kadınlar, %20,0'ı erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Andızın %39,8'i erkekler, %13,3'ü kadınlar, %47,0'ı erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır. Keçiboynuzunun %42,2'si erkekler, %10,8'i kadınlar, %47,0'ı erkekler ve kadınlar tarafından toplanmaktadır (Çizelge 4.16).

Çizelge 4.16. Cinsiyete göre odun, kereste ve diğer ürünlerin toplanması

	Erkek		Kadın		Erkek çocuk		Kadın ve erkek	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Odun	72	90,0	1	1,3	0	0,0	7	8,8
Kereste	9	81,8	0	0,0	0	0,0	2	18,2
Reçine (Çıra)	72	90,0	1	1,3	1	1,3	6	7,5
Çam kozalağı	58	79,5	3	4,1	1	1,4	11	15,1
Çam fıstığı	25	71,4	3	8,6	0	0,0	7	20
Andız (pekmez için)	33	39,8	11	13,3	0	0,0	39	47
Keçiboynuzu (Harnup)	35	42,2	9	10,8	0	0,0	39	47

4.6. Orman ve Ürünleri Hakkındaki Düşünceler

Orman ve orman ürünleri ile on altı ifade hakkındaki düşüncelerini ölçmek için üçlü Likert ölçeğinden faydalanılmıştır. İlgili ifadelere katılım düzeyi katılmıyorum, kısmen katılıyorum ve katılıyorum olacak şekilde düzenlenmiştir. Katılım düzeyleri, veri girişinde katılmıyorum 0, kısmen katılıyorum 1 ve katılıyorum 2 olacak şekilde tanımlanmıştır.

4.6.1. Orman ve Orman Ürünleri ile İlgili İfadelere Katılım Düzeyleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

İfadelere katılım düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini ölçebilmek için bağımsız gruplarda t testi yapılmıştır (Çizelge 4.17). Bağımsız gruplarda t testi sonuçlarına göre; “ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür” ifadesine katılım düzeyi cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermek iken ($p<0,05$) diğer ifadelere katılım düzeyi cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Anlamlı farklılık gösteren “ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür” ifadesine erkeklerin katılım düzeyi kadınların ifadeye katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 4.17. Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve cinsiyet arasındaki ilişki

İfadeler	Cinsiyet	N	Ort.	St. Sapma	t	p
Ormanların korunması için yasalarımız yeterli değildir.	Erkek	64	1,75	0,50	-1,063	0,290
	Kadın	35	1,86	0,43		
Ormanlar her geçen gün azalmaktadır.	Erkek	64	1,84	0,48	-0,138	0,891
	Kadın	35	1,86	0,43		
Orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır.	Erkek	64	1,84	0,44	0,458	0,648
	Kadın	35	1,80	0,47		
Bitki ve hayvan türlerinin sayısı giderek azalmaktadır.	Erkek	64	1,86	0,43	1,153	0,252
	Kadın	35	1,74	0,56		
Orman ülkelerin önemli doğal kaynaklarından birisidir	Erkek	64	1,97	0,25	-0,057	0,955
	Kadın	35	1,97	0,17		
Ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar.	Erkek	64	1,86	0,39	0,923	0,358
	Kadın	35	1,77	0,55		
Kırsal kesimde genellikle yakacak odun için ormanlardan yararlanır.	Erkek	64	1,84	0,41	0,785	0,434
	Kadın	35	1,77	0,49		
Tarım yapmak için ağaçların kesilmesi ormanlar için büyük tehdit oluşturmaktadır.	Erkek	64	1,78	0,49	-0,772	0,442
	Kadın	35	1,86	0,43		
Ormanlarda yaşamayanlar bile ormanlardan sağlanan ürünlere ihtiyaç duymaktadırlar.	Erkek	64	1,88	0,38	-0,496	0,621
	Kadın	35	1,91	0,37		
Ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür.	Erkek	64	1,98	0,13	2,172	0,032*
	Kadın	35	1,89	0,32		
Orman ürünleri gelirime katkı sağlamaktadır.	Erkek	64	0,27	0,62	-0,759	0,450
	Kadın	35	0,37	0,73		
Ormanların tahrip edilmesi su kirliliğini artırır.	Erkek	64	1,67	0,69	0,305	0,761
	Kadın	35	1,63	0,65		
Ormanların tahrip edilmesi toprak erozyonunu artırır.	Erkek	64	1,97	0,25	0,528	0,599
	Kadın	34	1,94	0,24		
Ormanların tahrip edilmesi bitki türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	Erkek	64	1,88	0,42	1,055	0,294
	Kadın	35	1,77	0,55		
Ormanların tahrip edilmesi hayvan türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	Erkek	64	1,89	0,31	0,067	0,947
	Kadın	35	1,89	0,40		
Aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir.	Erkek	64	1,45	0,82	0,069	0,945
	Kadın	34	1,44	0,82		

*p<0,05

4.6.2. Orman ve Orman Ürünleri ile İlgili İfadelere Katılım Düzeyleri ile Yaş Grupları Arasındaki İlişki

İfadelere katılım düzeylerinin yaş gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini ölçebilmek için ANOVA testi yapılmıştır (Çizelge 4.18). Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre “ormanların tahrip edilmesi bitki türlerinin yok olmasına neden olmaktadır” ifadesine katılım düzeyi yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterirken ($p<0,05$), diğer yaş gruplarına katılım düzeyi yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p<0,05$). Anlamlı farklılık gösteren ifade için farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre; 31-40 yaş ve 50 üzeri yaş grubu kişilerin ifadeye katılım düzeyi, 19-30 yaş grubu kişilerin ifadeye katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 4.18. Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve yaş grupları arasındaki ilişki

		N	Ort.	St. Sap	F	p
Ormanların korunması için yasalarımız yeterli değildir.	19-30	9	1,89	0,33	1,777	0,157
	31-40	19	1,68	0,58		
	41-50	18	1,61	0,61		
	50 üzeri	53	1,87	0,39		
	Total	99	1,79	0,48		
Ormanlar her geçen gün azalmaktadır.	19-30	9	1,78	0,44	0,391	0,760
	31-40	19	1,95	0,23		
	41-50	18	1,83	0,51		
	50 üzeri	53	1,83	0,51		
	Total	99	1,85	0,46		
Orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır.	19-30	9	1,67	0,50	1,411	0,244
	31-40	19	2,00	0,00		
	41-50	18	1,78	0,55		
	50 üzeri	53	1,81	0,48		
	Total	99	1,83	0,45		
Bitki ve hayvan türlerinin sayısı giderek azalmaktadır.	19-30	9	1,56	0,73	1,529	0,212
	31-40	19	1,84	0,37		
	41-50	18	1,72	0,67		
	50 üzeri	53	1,89	0,38		
	Total	99	1,82	0,48		
Orman ülkelerin önemli doğal kaynaklarından birisidir.	19-30	9	1,78	0,67	2,599	0,057
	31-40	19	2,00	0,00		
	41-50	18	2,00	0,00		
	50 üzeri	53	1,98	0,14		
	Total	99	1,97	0,22		
Ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar.	19-30	9	1,78	0,44	0,800	0,497
	31-40	19	1,95	0,23		
	41-50	18	1,72	0,46		
	50 üzeri	53	1,83	0,51		
	Total	99	1,83	0,45		
Kırsal kesimde genellikle yakacak odun için ormanlardan yararlanılır.	19-30	9	1,56	0,53	1,627	0,188
	31-40	19	1,79	0,42		
	41-50	18	1,78	0,55		
	50 üzeri	53	1,89	0,38		
	Total	99	1,82	0,44		
Tarım yapmak için ağaçların kesilmesi ormanlar için büyük tehdit oluşturmaktadır.	19-30	9	1,67	0,71	1,353	0,262
	31-40	19	1,79	0,54		
	41-50	18	1,67	0,59		
	50 üzeri	53	1,89	0,32		
	Total	99	1,81	0,47		

Çizelge 4.18(devamı)

Ormanlarda yaşamayanlar bile ormanlardan sağlanan ürünlere ihtiyaç duymaktadırlar.	19-30	9	1,78	0,44	0,950	0,420
	31-40	19	2,00	0,00		
	41-50	18	1,83	0,38		
	50 üzeri	53	1,89	0,42		
	Total	99	1,89	0,37		
Ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür.	19-30	9	1,89	0,33	0,550	0,649
	31-40	19	1,95	0,23		
	41-50	18	2,00	0,00		
	50 üzeri	53	1,94	0,23		
	Total	99	1,95	0,22		
Orman ürünleri gelirimine katkı sağlamaktadır.	19-30	9	0,56	0,88	0,688	0,562
	31-40	19	0,32	0,67		
	41-50	18	0,17	0,51		
	50 üzeri	53	0,30	0,67		
	Total	99	0,30	0,66		
Ormanların tahrip edilmesi su kirliliğini artırır.	19-30	9	1,33	0,87	2,233	0,089
	31-40	19	1,89	0,46		
	41-50	18	1,44	0,70		
	50 üzeri	53	1,70	0,67		
	Total	99	1,66	0,67		
Ormanların tahrip edilmesi toprak erozyonunu artırır.	19-30	9	1,89	0,33	1,123	0,344
	31-40	19	2,00	0,00		
	41-50	17	1,88	0,49		
	50 üzeri	53	1,98	0,14		
	Total	98	1,96	0,25		
Ormanların tahrip edilmesi bitki türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	19-30	9	1,44	0,88	2,928	0,038*
	31-40	19	1,95	0,23		
	41-50	18	1,78	0,55		
	50 üzeri	53	1,89	0,38		
	Total	99	1,84	0,47		
Ormanların tahrip edilmesi hayvan türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	19-30	9	1,78	0,44	0,677	0,568
	31-40	19	1,95	0,23		
	41-50	18	1,83	0,38		
	50 üzeri	53	1,91	0,35		
	Total	99	1,89	0,35		
Aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir.	19-30	9	1,44	0,88	1,523	0,214
	31-40	19	1,79	0,63		
	41-50	18	1,44	0,70		
	50 üzeri	52	1,33	0,88		
	Total	98	1,45	0,81		

*p<0,05

4.6.3. Orman ve orman ürünleri ile ilgili İfadelere Katılım Düzeyleri ile Eğitim Grupları Arasındaki İlişki

İfadelere katılım düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini ölçebilmek için ANOVA testi yapılmıştır (Çizelge 4.19). Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; “orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır”, “ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar” ve “aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir” ifadelerine katılım düzeyleri eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

“Orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır.” ifadesi için; ortaokul ve lise mezunlarının ifadeye katılım düzeyi ilkokul mezunlarının ifadeye katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir.” ifadesi için; ortaokul, lise ve üniversite mezunlarının ifadeye katılım düzeyi ilkokul mezunlarının ifadeye katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

“Ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar” ifadesi için; ortaokul ve lise mezunlarının ifadeye katılım düzeyi ilkokul mezunlarının ifadeye katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 4.19. Orman ve orman ürünleri hakkındaki düşünceler ve eğitim düzeyleri arasındaki ilişki

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Ormanların korunması için yasalarımız yeterli değildir.	İlkokul	35	1,71	0,52	1,577	0,187
	Ortaokul	19	1,84	0,50		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,71	0,55		
	Lisansüstü	2	1,50	0,71		
	Total	99	1,79	0,48		
Ormanlar her geçen gün azalmaktadır.	İlkokul	35	1,69	0,68	1,982	0,104
	Ortaokul	19	1,95	0,23		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,88	0,34		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,85	0,46		
Orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır.	İlkokul	35	1,63	0,65	3,458	0,011*
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,83	0,38		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,83	0,45		
Bitki ve hayvan türlerinin giderek azalmaktadır.	İlkokul	35	1,71	0,62	1,298	0,276
	Ortaokul	19	1,95	0,23		
	Lise	19	1,95	0,23		
	Üniversite	24	1,75	0,53		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,82	0,48		
Orman ülkelerin önemli doğal kaynaklarından birisidir.	İlkokul	35	1,97	0,17	0,510	0,728
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,92	0,41		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,97	0,22		

Çizelge 4.19(devamı)

Ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar.	İlkokul	35	1,69	0,63	2,654	0,038*
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,75	0,44		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,83	0,45		
Kırsal kesimde genellikle yakacak odun için ormanlardan yararlanılır.	İlkokul	35	1,77	0,55	2,461	0,051
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	1,95	0,23		
	Üniversite	24	1,67	0,48		
	Lisansüstü	2	1,50	0,71		
	Total	99	1,82	0,44		
Tarım yapmak için ağaçların kesilmesi ormanlar için büyük tehdit oluşturmaktadır.	İlkokul	35	1,74	0,51	1,122	0,351
	Ortaokul	19	1,95	0,23		
	Lise	19	1,89	0,32		
	Üniversite	24	1,71	0,62		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,81	0,47		
Ormanlarda yaşamayanlar bile ormanlardan sağlanan ürünlere ihtiyaç duymaktadırlar.	İlkokul	35	1,77	0,55	1,802	0,135
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,88	0,34		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,89	0,37		
Ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür.	İlkokul	35	1,91	0,28	0,500	0,736
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	1,95	0,23		
	Üniversite	24	1,96	0,20		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,95	0,22		

Çizelge 4.19(devamı)

Orman ürünleri gelirime katkı sağlamaktadır	İlkokul	35	0,34	0,68	0,843	0,501
	Ortaokul	19	0,21	0,63		
	Lise	19	0,37	0,68		
	Üniversite	24	0,21	0,59		
	Lisansüstü	2	1,00	1,41		
	Total	99	0,30	0,66		
Ormanların tahrip edilmesi su kirliliğini artırır.	İlkokul	35	1,49	0,78	2,291	0,065
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	1,74	0,65		
	Üniversite	24	1,54	0,72		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,66	0,67		
Ormanların tahrip edilmesi toprak erozyonunu artırır.	İlkokul	35	1,97	0,17	1,069	0,376
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	23	1,87	0,46		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	98	1,96	0,25		
Ormanların tahrip edilmesi bitki türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	İlkokul	35	1,77	0,55	1,565	0,190
	Ortaokul	19	2,00	0,00		
	Lise	19	1,95	0,23		
	Üniversite	24	1,71	0,62		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,84	0,47		
Ormanların tahrip edilmesi hayvan türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.	İlkokul	35	1,83	0,45	1,098	0,362
	Ortaokul	19	1,95	0,23		
	Lise	19	2,00	0,00		
	Üniversite	24	1,83	0,38		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	99	1,89	0,35		

Çizelge 4.19(devamı)

Aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir.	İlkokul	35	1,00	0,91	5,530	0,000*
	Ortaokul	19	1,89	0,46		
	Lise	18	1,61	0,70		
	Üniversite	24	1,58	0,72		
	Lisansüstü	2	2,00	0,00		
	Total	98	1,45	0,81		

*p<0,05

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu tez kapsamında Mersin İlinde dağlık alandaki Yükseköğretim, Yeniköy, Fındıkpınarı, Tepeköy, Çukurkeşlik ve Cumayakası orman köylerinde yaşayan ve basit tesadüfî örnekleme yöntemine göre seçilmiş 99 bireyin orman ürünlerini kullanımı ve orman ürünlerine bakış açıları araştırılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin % 64,6'sı erkektir. Eğitim durumuna bakıldığında ise en yüksek oranı %35,4'ü ilkokul mezunları almaktadır. Ortalama hane halkı genişliği 2,38 ve ortalama yaş 50,32'dir. Gelir grupları içerisinde en yüksek payı (%29,6) 1501-2500 TL olanlar almaktadır.

Tıbbi ve aromatik bitkilerden genellikle kantaron ve kekik kullanılırken, sıra ve defne daha az kullanılmaktadır. Bu bitkiler genellikle ticari amaç için değil aile ihtiyacı için kullanılmaktadır. Yaş meyve ve sebzede is kuşburnu, mantar ve böğürtlen her zaman kullanılırken, hardal, yabani elma ve erik daha az kullanılmaktadır. Odun, kereste ve reçine gibi ürünlerden az faydalanılırken keçiyoynuzu ve kuşburnu yoğun olarak kullanılmaktadır.

Ağır işgücü gerektiren işlerden erkekler çalışırken daha hassas ürünlerin toplanmasında kadınlar yer almaktadır. Genellikle diğer ürünlerde erkek ve kadın birlikte çalışmaktadır. Bireylerin orman ve orman ürünlerine bakış açıları genel olarak incelendiğinde cinsiyete, yaşa ve eğitim düzeyine göre değişmediği tespit edilmiştir. Bunun nedeni yaşamlarını idame ettirebilmek için ormana ve ürünlerine ihtiyaç duymaktadırlar.

Elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Orman köylerinde yaşayan bireylere ürünlerin toplanması, kurutulması, saklanması ve kullanılması hakkında eğitimler verilmelidir. İnsan sağlığı açısından bilinçsizce kullanılmaması gerektiği hakkında da uyarılar yapılmalıdır.

- Orman ürünleri konusunda öncelikleri, hangilerinin kültüre alınması gerektiği, dünya pazarındaki arz-talep durumunu ve fiyatlar konusunda bilgilerin alınabileceği disiplinler arası bir komitenin kurulması orman ürünlerini koruma açısında yararlı olabilecektir.
- Tıbbi ve aromatik bitki tarımı yapmak isteyen vatandaşlara gerekli olan tohum, gübre ve ekim alanı konularında destekler sağlanabilir.
- Ormanlarda ve meralarda, tıbbi ve aromatik bitkilerin varlığının korunması bakımından ormancılık veya hayvancılık işiyle uğraşan vatandaşların bu alanlarda faaliyet göstermemesi için alanların çevrilmesi ve hayvanların girmesi önlenabilir.
- Az bulunan, ekonomik değeri yüksek olan, endemik bitki türü olan veya nesli tehlike altında olup koruma statüsünde yer almakta olan, tıbbi ve aromatik bitkilerin devamlılığını sağlamak için ilgili kurumlarda kontrol ve koruma merkezlerinin kurulması sağlanabilir.
- Ticareti yapılan bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin kaçakçılığının önlenmesi için denetimlerin ilgili kurum ya da kolluk kuvvetlerince artırılması sağlanmalıdır.
- Ar-Ge çalışmaları artırılarak odun dışı orman ürünleri hakkında yeterli bilgi elde edilmeli ve geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Elde edilen bulguların paylaşılacağı toplantı ve sempozyumlar yapılarak Mersin halkı bu konuda bilgilendirilmelidir.
- Kullanılan orman ürünlerinin standartları bir an önce hazırlanmalı, sayısı çeşitlendirilmeli ve ekonomiye olan katkısı arttırılmalıdır.
- Orman ürünleri için özellikle Mersin’de yetişen ürünler, köylerin yerleşim alanlarına ekilmelidir. Böylece halk hem ücretsiz olarak ürünlerden faydalanabilecek hem de ürünlerin tanıtımı sağlanmış olacaktır.

- Bölgede özellikle kadınlara yönelik kooperatifçilik çalışmaları yapılarak kadınların bu ürünleri daha etkin kullanarak gelir elde etme imkanı sağlanabilir.
- Ormanların hayvan varlığı hakkında fauna sayım çalışması yapıp nesli tükenmekte olan hayvanların listesi çıkartılıp bilgilendirme yapılmalı ve bilinçli avcılık hakkında bilgi verilebilir. Bölgede ki hayvan varlığı durumu tespit edildikten sonra bölgenin bir kısmı av turizminin geliştirilmesi için kullanılabilir. Elde edilen gelirlerle bölge halkına hizmet ve destek sağlanabilir.
- Türkiye’de yangınların çoğunun insan kaynaklı olduğu bilinmektedir. Orman yangınları için ayrılan bütçenin çok az bir kısmı halkın gelir sağlayacağı faaliyet türlerine aktararak orman yangınlarının azaltılması mümkün olabilecektir. Ayrıca yangın için yapılan harcamalar da azalacaktır.
- Günümüzde Mersin ilinin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri cazibe merkezleri haline gelen yaylalardır. Hızlı bir yapılaşma görülmektedir. Bu da doğa üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu konuda hukuksal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bozuk orman sahalarının yayla yerleşim yeri olarak açılmasında fayda olabilecektir. Orman ürünlerinin korunması için yayla turizmin kontrolü ve denetimi yapılmalıdır.
- Orman teşkilatının orman köylüsüne bakış açısının genişletilmesi için kurum içi eğitimlerin artırılması gerekmektedir. Köylüler ile iletişimin artırılması ve köylünün gelir kaynağının iyileşmesi durumunda ormanlar daha iyi korunabilecektir. Ormanlar üzerindeki baskı azalacaktır. Köylülerin birlik olarak çalışması ve kurumların destek vermesi başarıyı getirecektir.

KAYNAKLAR

- Altunel, A. T., 2011. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Odun Dışı Orman Ürünlerinin Dünya’da ve Türkiye’de Sosyoekonomik Boyutu. Doktora Tezi. S:1-234. İstanbul.
- ANONİM, 2011.
- ANONİM, 2015a.
http://hesperian.org/wpcontent/uploads/pdf/tr_cgeh_2011/tr_cgeh_2011_10.pdf
- ANONİM, 2015b. <http://yesilatlas.kesfetmekicinbak.com/orman/00047/>
- ANONİM, 2015c. <http://www.egeorman.org.tr/ormanlarimiz.aspx>
- ANONİM, 2015d. <http://ogemvak.org.tr/bilgi-kosesi/silvikultur-nedir/>
- Arıkan, R. Araştırma Yöntem ve Teknikleri (3rd ed.). Ankara: Nobel Yayınevi, 2017.
- AYTUĞ, B. 1976. Orman Tanımlaması ve Bu Tanımlamada Yer Alan Ağaç, Ağaççık ve Çalı Kavramları, I. Orman Kadastro Semineri, OGM Yayın No.: 607/13, ANKARA.
- Bayramoğlu, M. M., Toksoy, D., Şen, G., 2009. Türkiye’de Tıbbi Bitki Ticareti. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi 19-21 Şubat 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Boydak, M., Doğru, M., 1997. Ekolojik Bölge İtibariyle Sürdürülebilir Orman Yönetiminin Mevcut Durum ve Deneyim Değişimi: Akdeniz Ormanları. XI. Dünya Ormancılık Kongresi Bildirileri, 13-22 Ekim 1997, Cilt: 6, Antalya, 165-185.
- Buz, S. Göç ve Kentleşme Sürecinde Kadınların "Görünürlüğü", Aile ve Toplum Yıl: 11 Cilt: 5 Sayı: 17 Nisan-Mayıs-Haziran 2009.
- Bülbül, S., & Köse, A. (2010). Türkiye’de bölgelerarası iç göç hareketlerinin çok boyutlu ölçekleme yöntemi ile incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39(1), 75–94.

- Elvan, O. Orman Tanımı, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Çevre Ve Orman Hukuku Abd*
Forest Ecology and Management, 352, 134–145.
doi:/10.1016/j.foreco.2015.06.01390.
- Göktürk 1999 :Göç ve Kentleşme, Sosyal Hizmet Sempozyumu, Ankara
http://hesperian.org/wp-content/uploads/pdf/tr_cgeh_2011/tr_cgeh_2011_10.pdf
- İçduygu, A., & Ünal, T. (1997). Türkiye’de İç Göç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri, *Türkiye’de İç Göç Konferansı*, Bolu.
- Jones, E.T., Mclain, R.J., Lynch, K.A., 2005. The Relationship Between Nontimber Forest Product Management and Biodiversity in the United States. Institute For Culture and Ecology, 61 p.
- Kalaycı, Ş. (2005). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kalaycı, Şeref. (2016). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayınevi
- Kalıpsız, A., 1998, Orman Hasılat Bilgisi, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No:4060/448, İstanbul.
- Keenan, R.J., Reams, G.A., Achard, F., de Freitas, J., Grainger, A., & Lindquist, E. (2015). Dynamics of global forest area: Results from the FAO Global Forest Resources Assessment. *Forest Ecology and Management*, 352, 9–2.
- Leakey, R. B., Temu, A. B., Melynk, M., Vantomme, P., 1996. Domestication and Commercialization of Non-Timber Forest Products, Non-Wood Forest Products Series 9, Rome, 92-5-103935-6.
- Mac Dicken, K.G. (2015). Global Forest Resources Assessment 2015: What, why and how? *Forest Ecology Management*. 352, 3–8.
- nonim, 2004. Türkiye Ulusal Ormancılık Programı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Ankara.

OGM, 2014. “Türkiye Orman Varlığı”. T.C. Orman Ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi Ve Planlama Dairesi Başkanlığı, Yayın No.: 115, Ankara, 2014.

Okan, T., Şafak, İ., 2004, Akhisar Yöresindeki Kekik ve Tütün Üretiminin Ekonomik Açıdan Karşılaştırılması, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, A, 54(1): 187-205.

ÖNER, N., AYAN, S., SIVACIOĞLU, A., İMAL, B., 2007. “Kent Ormancılığı ve Kent Ormanlarının Çevresel Etkileri”. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Kasım-2007, Cilt:7 No:2 ISSN 1303-2399 Kastamonu.

Özdemir, M. (2008) Türkiye’de İçgöç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne*

Özden, S., Buğday, S.E. 2015. Üretim Faktörü Olarak Orman Köylüsünün Nüfus Hareketleri: Kastamonu Örneği. Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi, 2015, 15 (2) 231-240

RootFolder=%2Fekutuphane%2Fistatistikler%2FOrmanc%C4%B1%C4%B1k%20%C4%B0statistikleri&FolderCTID=0x012000301D182F8CB9FC49963

Sloan, S., & Sayer, J. A. (2015). Forest Resources Assessment of 2015 shows positive global trends but forest loss and degradation persist in poor tropical countries.

Şafak, İ., Okan. T., 2004. Kekik, Defne ve Çamfıstığının Üretimi ve Pazarlaması. Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi. Sayı:10 Sayfa: 101-129.

ŞENYAZ, A., SÜLÜŞOĞLU, M., YILMAZ, E., 2005. “Akdeniz Ormancılığı Açısından Mersin İli, Tarsus İlçesi Bazı Orman Köylerindeki Sosyo-Ekonomik Yapı Ve Ormancılık Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Yayın No: 274, ISSN: 1300-7912.

T.C. ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI, Orman Genel Müdürlüğü, <http://www.ogm.gov.tr/Sayfalar/Ormanlarimiz/TurkiyeOrmanVarligi.aspx>

TOD, 2019. Türkiye Ormancılığı: 2019,

Türker, M.,F., Aydın, İ.,Z., 2010. Ekoturizmin Orman Köyleri Kalkınmaları Üzerindeki Sosyoekonomik Etkilerinin Ölçümü (Camili Biyosfer Alanı Örneği) III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: I Sayfa: 115-129.

URL-1. 10/11/2017 tarihinde <http://www.fao.org/news/story/en/item/326911/icode/> adresinden alınmıştır.

URL-10. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Bogurtlen.aspx>)

URL-11. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Kusburnu.aspx>)

URL-12. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Alic.aspx>)

URL-13. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Sumak.aspx>)

URL-14. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Yabanielma.aspx>)

URL-15. 08/06/2019 tarihinde
(<https://atib.ogm.gov.tr/Sayfalar/T%C4%B1bbi%20ve%20Itri%20Bitkileri%20Tan%C4%B1yal%C4%B1m/Yabanierik.aspx>)

URL-2. 12/12/2017 tarihinde
<https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Yayinlar/T%C3%BCrkiye%20Orman%20Varl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2016-2017.pdf> adresinden alınmıştır.

(Belen, 2001). İSMAİL BELEN Dünyada ve Türkiye'de odun dışı orman ürünü olarak kestanenin değerlendirilmesi
Utilization from chestnut as non-wood forest product in the world and Turkey

274E712A2DC00&View={C19AB316-F6A1-40F4-BE44-7526AE967FDC}

adresinden alınmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

08/08/1986 yılında Mersin’de doğdu. İlkokulu ortaokul ve lise eğitimini Mersin’de tamamladı. 2005 yılında başladığı Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü’nden 2012 yılında mezun oldu. 2014 yılında Çukurova Üniversitesi Tarım Ekonomisi Bölümü’nde yüksek lisansa başladı. 2013 yılında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Taşra Teşkilatına atanarak göreve başladı, şu an hala görevine devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

EKLER

**MERSİN İLİNDE DAĞLIK ALANLARDA YAŞAYAN BİREYLERİN
ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIMI VE ORMANLARA BAKIŞ AÇISI**

A-SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLER

1.Anketin uygulandığı Köy	
2.İşletmecinin yaşı	
3.Cinsiyeti	(1)Erkek (2)Kadın
4.Eğitim durumu	(1) İlkokul (2)Ortaokul (3)Lise (4)Üniversite (5)Lisansüstü
5.Toplam aile üyesi sayısı	(1) Bir (2) İki (3) Üç (4) Dört (5) 5 ve üzeri
6.Ailenin toplam geliri	(1) 1500 TL'den az (2) 1501-2500 TL (3) 2501- 3500TL (4) 3501-4500 TL (5) 4501-6000 TL (6) 6001 TL den fazla
7.Koyun Sayısı	
8.Keçi sayısı	
9.Kovan sayısı	

10.Orman deyince aklınıza ilk gelen nedir?

B-ORMAN ÜRÜNLERİNİ KULLANIM ALANLARI (KULLANIM ŞEKLİ)

11.Hayvancılık

	Hiçbir zaman	Arasıra	Her zaman
Arıcılık Faaliyetleri			
Keçi Beslenmesi			
Balıkçılık Faaliyetleri			
Av Hayvanları (Tavşan,Keklik,Karatavuk..)			
Diğer (Lütfen belirtiniz)			

12.Tıbbi Aromatik Bitkiler

	Hiçbir zaman	Arasıra	Her zaman	Aile ihtiyacı için	Ticari amaç	Genellikle Kimler Tarafından Toplanıyor			
						Erkek	Kadın	Erkek Çocukları	Kız Çocukları
Kekik									
Sumak									
Sıra									
Kantron									
Yavşan									
Defne									
Diğer									

Bu ürünlerden hangilerini hangi hastalıkların tedavisinde kullanıyorsunuz?

.....

13.Yabani Meyve, Sebzeler ve Yenilebilen Ürünler

	Hiçbir zaman	Arasına	Her zaman	Aile ihtiyacı için	Ticari amaç	Genellikle Kimler Tarafından Toplanıyor			
						Erkek	Kadın	Erkek Çocukları	Kız Çocukları
Alıç									
Böğürtlen									
Taş armutu									
Yabani elma									
Yabani erik									
Kuşburnu									
Çiriş									
Hardal									
Mantar									
Diğer									

Bu ürünlerden hangilerini hangi hastalıkların tedavisinde kullanıyorsunuz?

14.Odun ve Kereste

	Hiçbir zaman	Arasına	Her zaman	Aile ihtiyacı için	Ticari amaç	Genellikle Kimler Tarafından Toplanıyor			
						Erkek	Kadın	Erkek Çocukları	Kız Çocukları
Odun									
Kereste									
Reçine (çıra)									
Çam kozalağı									
Çam fıstığı									
Andız (pekmez için)									
Keçiboynuzu (Harnup)									
Diğer									

Bu ürünlerden hangilerini hangi hastalıkların tedavisinde kullanıyorsunuz?

C-ORMANLARA BAKIŞ AÇISI

	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum
Ormanların korunması için yasalarımız yeterli değildir.			
Ormanlar her geçen gün azalmaktadır.			
Orman ürünleri her geçen gün azalmaktadır.			
Bitki ve hayvan türlerinin sayısı giderek azalmaktadır.			
Orman ülkelerin önemli doğal kaynaklarından birisidir.			
Ormanlar kırsal kalkınmaya katkı sağlar.			
Kırsal kesimde genellikle yakacak odun için ormanlardan yararlanılır.			
Tarım yapmak için ağaçların kesilmesi ormanlar için büyük tehdit oluşturmaktadır.			
Ormanda yaşamayanlar bile ormanlardan sağlanan ürünlere ihtiyaç duymaktadır.			
Ormanlar tahrip edildiğinde toplum sağlığı zarar görür.			
Orman ürünleri gelirime katkı sağlamaktadır.			
Ormanların tahrip edilmesi su kirliliğini artırır.			
Ormanların tahrip edilmesi toprak erozonun artırır.			
Ormanların tahrip edilmesi bitki türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.			
Ormanların tahrip edilmesi hayvan türlerinin yok olmasına neden olmaktadır.			
Aşırı tarımsal ilaç kullanımı ormanları tehdit etmektedir.			

15. Bulunduğunuz yerdeki ormanın büyüklüğü ne kadar?

.....

16. Orman ürünlerini toplamak için dışardan gelenler var mı?

a) Evet b)Hayır c) Bazen

17. Topladığınız ürünleri nasıl satıyorsunuz?

a) Gelip alıyorlar b) Ben götürüyorum c) Birkaç kişi birlikte götürüp satıyoruz

18. Sizce orman ürünlerini toplamak için izin alınması gerekir mi?

a)Evet b)Hayır

19. Ormanların ve orman ürünlerinin korunması için neler önerirsiniz?

.....

20. Eklemek istediğiniz her hangi bir konu var mı?

.....

.....

ÇALIŞMAMIZA KATILDIĞINIZ İÇİN ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ.